

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

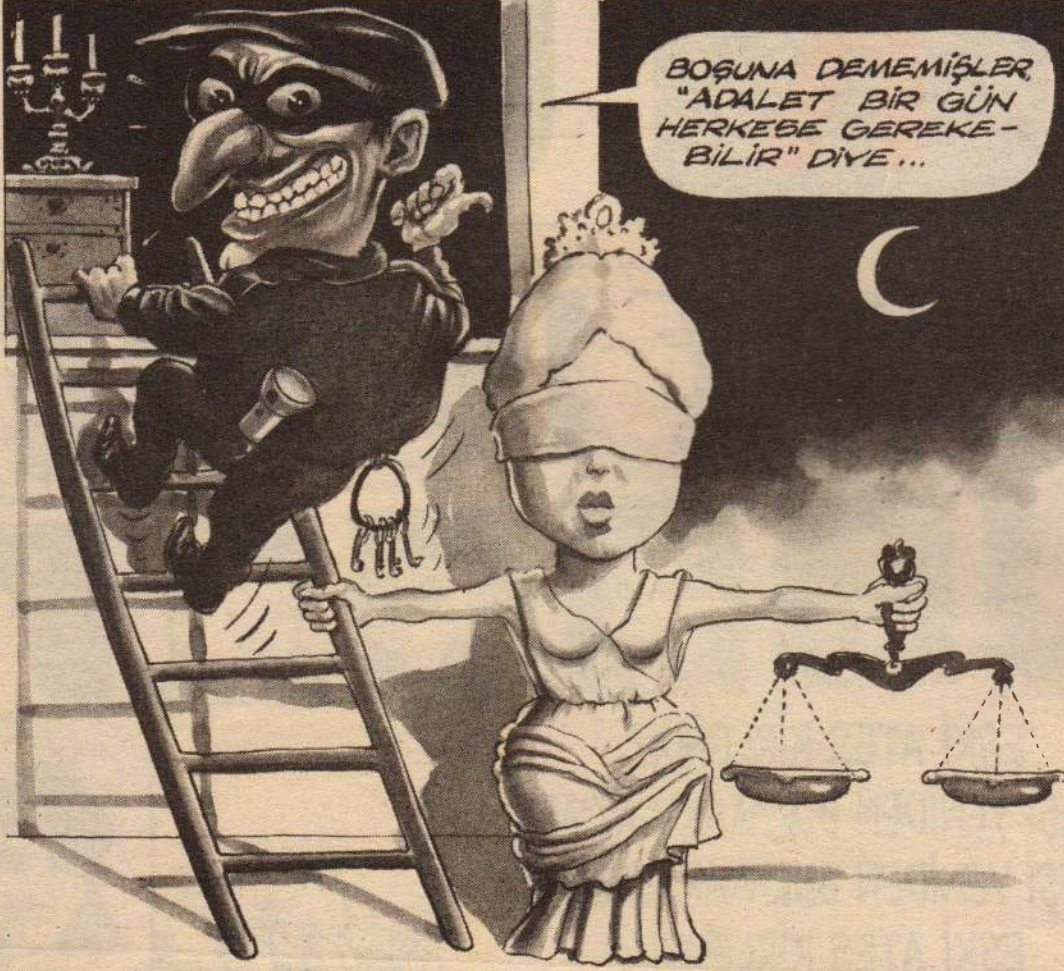
ÖKÜZ

üstlendiğin vazife çok mühim kemal bu görevi layikiyle yapacağından eminim

..... Musa Kart

"Adil Düzen"de öncelikle hırsızlık ve yolsuzluklar örtbas edilir...

CAN YÜCEL

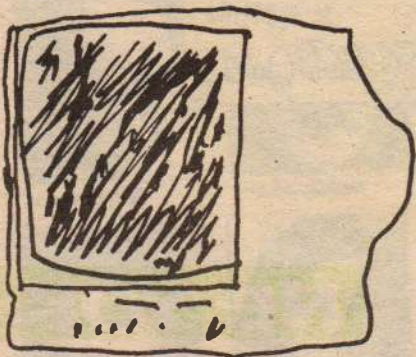
Marks'ın tarifi üzere

Çok eskiden
 Beykoz'da Kalkan balığı çıktığı yıllarda
 Bir kış günü hava ayaz mı ayaz
 Ödünç bir motorla üç arkadaş
 Allah, akıl fikir versin
 Boğaz'da cemelana çıktık
 Sırtımız pek, titriyoruz yine de
 Konyak şişesi koşuyor imdada
 Beykoz dalyanının oraya vardık.
 Nöbet kulesinde bir bekçi
 Gömleği yırtık pırtık
 Pantolonun sağ bacağı kopuk
 Başı açık ayakları çıplak
 Göğsüne Rodoplar'dan kopan katil
 bir yel çarpıyor
 Bizimki kulenin tepesinde ayakta
 Zincir sallıyor,
 Dedim ki arkadaşlara içimden doğarak
 İşte size Marks'ın tarifi üzere
 Zincirinden başka kaybedecek şeyi
 olmayan adam.

Kuzguncuk/1996

ORHAN
PAMUKAkşamları
yorgun argın...

Sonra elimi usulcacık uzattım, perdeleri araladım, dışarıda gökyüzünün karanlığında aya rastladım. En iyi teselliymiş öteki dünyalar. Ayda televizyon seyrediyorlardı.

Akşamları yorgun argın eve geliyorum. Yollarda, kaldırımlarda önüme bakarak. Bir şeye kızgın, kırılgan, öfkeli. Hayal ettiğim güzel şeyler bile aklımın sinemasından acele acele geçiyorlar. Vakit geçiyor. Hiçbir şey yok. Gece başladı bile. Mağlubuz, yenigiz. Akşam ne yemek var?..

Tepesinde lamba yanan masada: Salata, aynı sepette ekmekler, masanın örtüsü kareli. Başka?.. Tabak! Başka?.. Tabak ve fasulye. Fasulyeyi hayal ediyorum, yetmiyor. Sofranın tepesinde aynı lamba yaniyor. Belki yoğurt. Belki hayat.

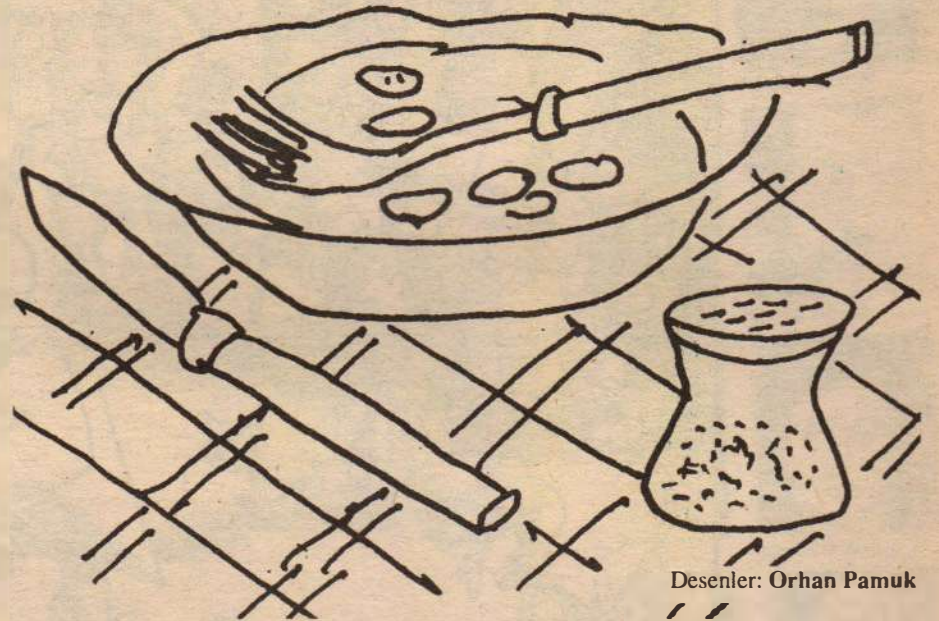
Televizyonda ne var? Ama bakmayacağım, ben her şeye kızıyorum. Çok kızgınım ben. Köfte de severim, hani köfte? Bütün hayatlar burada, masanın başında.

Melekler hesap soruyorlar.

Bugün ne yaptın canım?

Ben bütün hayatım boyunca... çalıştım. Akşamları eve geldim. Televizyonda... Ama, bakmayacağım. Sonra telefonlara cevap verdim, birilerine kızdım, çalıştım, yazı yazdım... Ben adam oldum... Biraz da, buyurun, bir hayvan.

Bugün ne yaptın canım?

Bilmiyor musun, işte ağzımda salata. Dişlerim dökülüyor çenelerimin arasına. Mutsuzluktan beynim boğazıma akıyor. Tuz nerede, tuz nerede, tuz? Hayatımızı yiyoruz. Birazcık da yoğurt. Hayat marka.

Sonra elimi usulcacık uzattım, perdeleri araladım, dışarıda gökyüzünün karanlığında aya rastladım. En iyi teselliymiş öteki dünyalar. Ayda televizyon seyrediyorlardı. Bir de üstüne portakal yedim, çok tatlıydı, keyiflendim.

O zaman bütün dünyalar benim oldu. Anlıyorsunuz değil mi? Akşam eve gelmişim. İyi kötü bütün savaşlardan sağ-salim çıkmış, sıcak evin içine girmişim. Bir sofra vardı, karnımı doyurmuşum, ışıklar yanıyordu, meyvamı da yemişim. Her şeyin aslında iyiye gideceğini böyle düşünmeye başlamışım.

Sonra düğmeye bastım, televizyona baktım. Ben işte o zaman çok rahattım.

Yolculuk Nereye

ÇİĞDEM ANAT

Kırmızı fotoğraf ve detaylar

Devler taklitlerini için için gülererek alkışa tutmuşlar. Hınç alkışlarla şaha kalkmış, üzerine üzerine gitmiş.

Seni seviyorum. Joplar yüzüne inerken fotoğraf çekiyorsun. Hincin fotoğrafını çekiyorsun. Kalabalıkların içinden bakıyorsun. Yürüyenlerin yanında duruyorsun. Kalkan joplara öfkeyle bağıryorsun. Sen hincin fotoğrafını çekiyorsun. Fotoğrafları inceledik. Hınç kendiliğinden, kolay büyümemiş; gözünü açtığı anda, karşısına dağ gibi, dev gibi güç çıkmış, küçükkken başına vura vura sersemletmiş, söz hakkı tanımamış, boynunu büküvermiş, alivermiş ayağının altına, hincin şekillendirmiş, büyütmüş.

Jopları koymuş önüne, adamları göster, güce kendini ispat et. Erkekliğini ölçeceğiz demiş. Hınç yüzünü göstermiş, jopları vurdukça erkekliği kalkmış. Panzerleri sürmüş, güce dahil edilmiş. Devlerin konuşmasını taklit etmiş.

Devler taklitlerini için için gülererek alkışa tutmuşlar. Hınç alkışlarla şaha kalkmış, üzerine üzerine gitmiş yürüyenlerin. Yürüyenler geri baştıkaç, kudreti artmış. Hincin, devlerin alkışları karşısında sahne selamı çıkmış, böbürlenmesi sokaklarından taşmış. Hınç hincin beslemiş, beslemeler kırmızıya boyamış sokakları. Kırmızı koyulaştıkça vatanseverlik gelişmiş. Milli maçlarda kısılan sesler, milli maçlarda düşen yüzler.

Alınlarını açmış, beslemeler alınları açık, başları dik sosyal milli maça girmişler, maçın sonucu önceden belli olduğu için topa vurmasalar da galip gelmişler. 10-0. "Var mı bize yan bakan."

"Hâlâ yan bakan var" diyormuş birileri, pehlivanlar yenilmeye doymuyormuş. İstedikleri sadece kendilerinin pehlivan diye çağrılmalarıymış. Yağlı güreşte pehlivanlara yağ sürülüyormuş, pehlivanlar buna rağmen güreşiyormuş. Pehlivanların acısı öfke seline dönüşüyormuş.

Öfkeyle hincin güreşi şiddetleniyor, seyirciler artıyor, bahis oynayanlar çoğalıyormuş. Sen öfkeyle hincin fotoğraflarını büyüttün, masamıza yaydın. Ben ağladıkça, gözyaşlarımı sildin, bana fotoğraftaki detayları gösterdin, hınçla öfke birbirine çok benziyordu. Hınçla öfke yokuş başında buluşuyordu. Hınçla öfke yokuş aşağı düşerken kucaklaşıyordu. Dağlar, devler altlarında kalıyordu. Kucakladın beni, yokuş aşağı koşturdun, onları karşılayacağımız yolun başına götürdün. Acı silindi yüzümden, öfkem dindi. Seni seviyorum; hincin, öfkenin fotoğrafını çektin, büyüttün, bana detayları gösterdin, fotoğraf değişti.

NE VAR

* Açlık grevleri ölüm sınırını da aştı!!! Çanakkale Özel Tıp Cezaevi'nde 17 siyasi tutuklu ve hükümlü felç geçirildi!!!

ren Can Baba'ya geçmiş olsun diyor, acil şifalar diliyoruz...

* Yazarımız, edebiyatın "Can Babası", Can Yücel, midensinden rahatsızlık geçirdi. Hasta yatağında dahi, Öküz'e saman ve su vermeyi sürdürüyor. Can Baba'ya geçmiş olsun diyor, acil şifalar diliyoruz...

* KAYBEDENLER KULÜBÜ... "Are You Lonesome Tonight?"... Bu gece yalnızlıktan dolayı içiniz sıkılıyor, bunaliyor musunuz? Ve hatta, aklınızın ucuna intiharı getirecek kadar bezgin misiniz? Galiba sizin ilacınızı biliyorum. Bütün yapmanız gereken yalnızca telefona uzanıp (0 212) 249 50 76 nolu telefonu çevirmek. Karşınızda iki iyi Samaritan bulacaksınız. Gecenin yalnızlarına dost olan, kırık kalpleri (Ellerinden geldiğince) onaran iki yardımsever... Bu gece iki DJ bir hayat kurtarabilirler. Bu gece iki DJ sizinle dostluk kurabilirler. Bu gece kuytu saatlerde iki DJ size ışık tutabilirler...

Yukarıda vermiş olduğum telefon numarası Kent FM 101'in. Sözü ettiğim iki DJ ise Kaan Çaydamalı ve Mete Avunduk. Pazar, Salı ve Perşembe geceleri 23.00'de ve sabah 02.00'ye kadar devam eden programlarında iyi müzik dinletiyor, stüdyoya telefon eden dinleyicilerine sohbet ediyorlar. Onlar Kaybedenler Kulübü'nün sözcüleri. Mağlupların, hezimete uğramışların, maçı daha başlama vuruşundan önce kaybetmiş olanların, hiç galibiyet yüzü görmemişlerin ve büyük bir olasılıkla da hiç görmeyeceklerin... "Underdog"ların...

Unutmayın, bazı maçlarda mağlup olmak, galip gelmekten daha onurlu bir sonuçtur ve hayat bu maçlardan biridir. Hemfikir miyiz? O halde omuz omuza mücadeleye devam edebiliriz. Gösteri ve maç devam etmeli... Kaleye giren goller, skor levhasındaki sonuç, puan cetvelindeki durum kimin umurunda? Aslolan mücadele... Yaşasın onur ligi şampiyonları; Kaybolanlar Kulübü...

Halil TURHANLI

* AŞK AMA HER YERDE AŞK... Yer: İstiklal caddesi... Cumartesi annelerinin oturma eylemine destek vermek için Galatasaray'a gelen gençlerden ikisi, "klasik gözaltılar"dan kurtulmaya çalışıyorlar. Polis arkada, onlar önde. Kızın, kafasına yumruklar inerken, arkadaşı onu kurtarmaya çalışıyor, sırtını siper ediyor.

* İngiltere'de, 1991 yılında yapılan bir gösteride, polisler tarafından dövülerek gözaltına alınan Türkiyeli politik mülteciler, Hacı Bozkurt ve Baki Ateş, Metropoliiten polisi aleyhine açtıkları davada, 150 bin sterlin tazminat aldılar!

* Bob Dylan/ Şiirler, hazırlayan: Mustafa Yılmaz - Fahri Öz, Ayraç yayınları...

* Kültür- sanat dergileri... İzlek: P.K. 82 06441 Yenışehir/ ANKARA, Edebiyat ve Eleştiri: GMK Bulvarı, Fevzi Çakmak Sk. 36/ 12 06440 Kızılay/ ANKARA, Mavi: Refik Saydam Cd. No: 191/ 15 Şişhane/ İSTANBUL, Morca: Antalya Sanatçılar Derneği, Sanat ve Çevre Bahçesi, Kalekapısı/ ANTALYA, 25. Kare Sinema Dergisi: Necatibey Cd. No: 33 06440 Sıhhiye/ ANKARA, Kaknüs: Selamiali Efendi Cd. Eser Çarşısı No: 34/ 51 Üsküdar/ İSTANBUL, Detay: P.K. 8 34760 Zeytinburnu/ İSTANBUL, Hazan, çıktı... Evrensel Kültür: İstiklal Cd. Anavur Pasajı No: 212/ 6 Galatasaray/ İSTANBUL, Gerçek Sanat: P.K. 935 80020 Karaköy/ İSTANBUL, Sanat Çevresi: Babı Ali Cd. Tesvire Han No: 54 Kat: 2 Cağaloğlu/ İSTANBUL, Şiir Ülkesi: P.K. 1363 34438 Sirkeci/İSTANBUL...

* Beş yaşındaki Eda Akbaba'nın babası Celal Akbaba iki yıldır cezaevinde. Lösemi hastası olan Eda, bir aydır Şişli Etfal Hastanesi Çocuk Kliniği'nde yatıyor. Eda'nın annesi Tülay Akbaba, bir ay önce kızının durumunu eşine açıklamış. Baba, Eda'ya her an kan gerekebilir diye, açlık grevini yarıda bırakmış. Doktorlara göre Eda'nın yaşama şansı yüzde altmış. Anne Akbaba, her ay ilaç parası için yaklaşık ikiyüzelli milyon lira harcadıklarını, sürekli borçlandıklarını ve maddi durumlarının kötü olduğunu söylüyor. Baba Celal Akbaba'nın aklı kızında. Onu bir kere görebilmeyi istiyor. Bir yandan da açlık grevindeki arkadaşlarına destek veriyor. İçeride cezaevi koşullarını değiştirmek ve kızının yanında olabilmek için çırpınan bir baba; dışarda doktorların kendisine söylediği yaşama yüzdesini değiştirmek için Eda... Eda'ya yardımda bulunmak isteyenler için banka hesabı: Vakıflar Bankası Şişli Şubesi Bilal Akbaba Hesap No: 204 66 32

* Grup Yorum elemanları Kemal Sahir Gürel, Ufuk Bükler, İrşad Aydın ve Özcan Şenver, günlerdir gözaltında!!!

* Bursa'daysanız ya da hafta içi saat: 17.00- 18.00 arasında Bursa civarından geçiyorsanız, radyonuzun frekansını 90.5' e getirin... Olay Radyo'da, Aysun Demir'in "Akşam Simiti" adlı programı, bunca "frekans kirliliği" arasında, hem içerik, hem de düzey olarak dikkatinizi çekecektir!

* Sinema sanatçısı Ferda Ferdağ, hayata gözlerini yumdu!

* Asım Bezirci'nin "Sosyalizme Doğru" kitabı, Evrensel Kültür Kitaplığı'ndan çıktı!

* ONIKI MAYMUN: DÜN, BUGÜN, YARIN... David ve karısı Janet Peopple; Chris Maker'ın 1962 yapımı "La Jetee" isimli kısa filminden esinlenerek yazmışlar senaryoyu: Bir virüs yüzünden insanlığın neredeyse tamamı yokolmuş, dünya hayvanlara kalmıştır. Sağ insanlar yeraltında yaşamaktadır. Yıl 2035'dir ve mahkum Janes Cole (Bruce Willis) virüsün izini bulmak üzere, gönüllü (!) olarak zaman makinesiyle 1996'ya gönderilir!

Önce yanlışlıkla 1990'a gider, 2035'e döner. 1914 üzerinden 1996'ya varır. Bütün bu gelgit, seyirciyle birlikte Cole'ün de kafasını karıştırır. Cole ve seyirci, gördüklerine anlam vermeye, ipuçları bulmaya, bunları geçmiş ve gelecek ile ilişkilendirmeye çalışır. 12 Maymun'un izini sürer, sırrını çözmeye çalışır. Hatta birara Cole de, seyirci de, gelecekte yaşanılanın Cole'ün hayalleri olduğunu düşünür.

Öykü; ne Terminatör'deki gelecekte gelen iki androidin kovalamacası gibi "basit", ne de Geleceğe Dönüş'lerdeki bugünün ve yarının ikide bir kolayca değiştirilmesi gibi "kalın". 12 Maymun'un öyküsü çok daha karmaşık ve ince örülmüş. Ve elbette çok daha güzel.

Önceki filmi Balıkçı Kral dışında Hollywood'a pek para kazandırmayan yönetmen Terry Gilliam; 12 Maymun için, "Bu filmde merakımı uyandıran, bu sistem içinde akıllı ve zorlayıcı filmler yapıp yapılamayacağıydı" diyor ve ekliyor, "Galiba sanat filmi yapmayı başardık."

Kifret BEKLER

* Nurseli İdiz'in, (müzir olduğu gerekçesiyle toplatılan) "Kan Sıcak Akacak" adlı kitabında kendisine hakaret ettiği gerekçesiyle, Alp Buğdaycı aleyhine açtığı davaya 10 Temmuz'da devam edilecek!

* Habire rant gazeteleri çıkıyor. Her hadisenin, her milli olayın arkasından anında bir gazete çıkar... Önce Vatan, Gözcü, İy Gazete, Dost, kıl, tüy!

* 3- 15 Temmuz tarihleri arasında yapılacak 3. İstanbul Caz Festivali'nin biletleri, AKM ve Kadıköy Capitol İş Merkezi'nde, satışta...

* Öküz'e gönderdiğiniz ürünler değerlendiriliyor. Bundan sonra göndereceğiniz yazıların, bir daktilo sayfasını aşmamasına ve okunaklı olmasına dikkat ediniz lütfen!

NE YOK

GECE DESTE

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

Ferhan Şensoy

istanbul'un kurtuluşu günü
bastım gaza kurtuldum istanbul'dan
niçin ölümcül bulut bu garip ekim ayı
şiir zaten bedavadır
sen onu sabah akşam yaşıyorsan
şair kırmızı ışıktaki durmayıp ölümler
bu yüzden adı albert camus
artık yaşamanın şiiri kalmadığı gün
matrak olur şairlerin cenazesi
gülünç anılar anlatılır
onu gömüp gülerken meyhaneye giderler
niçin ölümcül bulut bu garip ekim ayı
bir kez daha farkettim istanbul'u
alıştığım bir iş gibi
ölümcül düşüncelerini gezmeye götüren
ayık bir sarhoş gibi

bir sigara yaktım kütahya'ya girerken
evliya çelebi'nin oralı olduğunu biliyor muydunuz
bilmiyorduk öğrendik
evliya çelebi doğuyor büyüyor kütahya'da
sağına bakıyor küt soluna bakıyor ahyā
eyvallah kütahya
bir çıkıyor kütahya'dan seyahate
bir daha hiç gelmiyor o kente
hızla geçtim sonbahardan
sigara bitmeden bitti kütahya
ayağım yorulur basılmaktan yorulmuyor gaz
işte antalya ve hala yaz
otel odasında yaldızlı osmanlı aynalar
eski zaman akdeniz'i böyle miydi
sizin isminiz gene öyle miydi
sayın toroslar
alaettin keykubat
buralardan denize dalmış mıydı acaba
yanıt vermez toprak rengi kayalar
akdeniz üstünde bir ölümcül bulut
bu çok garip ekim ayı
yüreğim mavnalar

CESARE PAVESE

Söz söylemek içindir

“Gizlice en çok korkulan şey
hep gerçekleşir sonunda.

Yazıyorum: Ey, sen, acı. Peki
sonra?

Bütün gerekli olan, biraz ce-
saret.

Acı ne kadar ortaya çıkar ve
kesinleşirse, yaşama içgüdüğü
o kadar ağır basıyor ve intihar
düşüncesi zayıflıyor.

Kolay sanmıştım ilk düşündü-
ğümde. Zayıf kadınlar yapmıştı
bu işi. Alçakgönüllülük istiyor,
kendini beğenmişlik değil.

Tiksiniyorum bütün bunlar-
dan.

Sözler değil. Eylem. Artık yaz-
mayacağım.”

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, kayıp kıta Atlantis'in esrarının çözülmesine katkıda bulunabilecek miyiz? (I)

Üzülerek söylüyorum, hadi
Nuh'un Gemisi'nden, İstan-
bul'un altındaki gizli şehirden
geçtik, en basit "Kesikbaş'ın esrarı"nı bile
çözememiş bir toplumuz. Hal böyleyken,
Atlantis'in sırrına nasıl ereceğiz? Ne acı...

Yakınmayı, söylenmeyi seven bir in-
san değilim. Ancak yazılarımda çok farklı
konulara değinmemi eleştiri vesilesi ya-
panlara da bir çift söz etmeden geçeme-
yeceğim: Aynı tepkileri her yazılarında
ANAYOL'dan bahseden yazarlara da
gösteriyor musunuz? Ve inanınız ki, bu
sorunun cevabını da merak etmiyorum.
Beni somut olgular ve bilimsel araştırma
sonuçları dışında hiçbir şey ilgilendirmir-
yor. Atlantis'in esrarı konusuna girmemin
nedeni de elime geçen bir araştırma.

2341 denek üzerinden gerçekleştirilen
araştırmada soruluyor: Biz toplum
olarak kayıp kıta Atlantis'in esrarının çö-
zülmesine katkıda bulunabilecek miyiz?
Türkiye-Hırvatistan maçından önce yapı-
lan ilk görüşmelerde, deneklerin yüzde
97'si "Evet, bu işi bizden başka kimse
çözemeyiz" cevabını veriyor. Ortamın
böyle bir araştırma açısından sağlıklı ol-

madiği düşünüldüğü için, bir hafta bek-
leniyor ve 3-0 yenildiğimiz Türkiye-Dani-
marka maçının ardından, aynı soru yine
aynı deneklere yöneltiliyor. Bu kez, yüz-
de 94'lük bir grup "Var ya, yamyamlar
çözer bir çözemeyiz, o derece yani..."
cevabını veriyor.

Ortamın henüz araştırmaya uygun
hale gelmediği anlaşıyor, birkaç gün
daha bekleniyor. Ve toplumun gerçek
eğilimleri üçüncü araştırmada belirginle-
şiyor. Deneklerin yüzde 7'si "evet", yüz-
de 6'sı "hayır" cevabını verirken; yüzde
23'lük bir grup "Ben destekliyorum ge-
nelde...", yüzde 20'lik bir grup ise "Ben
karşıyım yani şahsen..." diyor. En büyük
dili ise, yüzde 44'le "Haa, o iş çözüldü
de açıklıyorlar..." cevabını verenler
oluşturuyor.

Bakınız, yazılarımla rakamlara boğ-
maktan da hiç hoşlanmıyorum. Ancak,
bu toplumun gerçeklerini bazı noktalar-
da rakamlarla yansıtmak gerekiyorsa, o
noktalarda taviz veremeyeceğimi de be-
lirtmek isterim. Neyse... Atlantis'in esrarı-
nın çözüldüğünü ve halktan gizlendiğini
ifade edenlere soruluyor: Nereden bili-
yorsunuz? Deneklerin yüzde 43'ü "Bizim

arkadaşlar söyledi" cevabını verirken;
yüzde 19'luk bir grup halaoğlunu, yüzde
17'lik bir grup dayıoğlunu, yüzde 16'lık
bir grup amcaoğlunu ve yalnızca yüzde
5'lik bir grup ise teyzeoğlunu kaynak
gösteriyor.

Niçin böyle? Niçin biz toplum olarak
halaoğlunu, dayıoğlunu, amcaoğlunu
sık sık kaynak gösterirken, teyzeoğluna
pek iltifat etmiyoruz? ya da, diğer erkek
kuzenlerimiz çok şey bilirken niçin tey-
zeoğulları az şey biliyor?

Inanınız ki, bu sorulara cevap verebi-
lecek durumda değilim. Ben yalnızca ilk
gençlik yıllarımdaki zor günlerimi hatırlı-
yorum, o kadar... Bazıları aramızdan ay-
rıldı, bazıları çoluk çocuğa karıştı, bu
yüzden isim vermek istemiyorum; bizim
zamanımızın pek gözde, pek alımlı ka-
dınları, sinema ve sahne sanatçıları vardı.
Arkadaşlarla oturduğumuz zaman söz
dönüp dolaşıp bu sanatçılarımıza gelirdi
ve çok afedersiniz, bu hanımların parayla
cinsel ilişki kuracak yapıda insanlar ol-
dukları söylenirdi. Arkadaşlar, sağolsun-
lar, sırayla anlatmaya başlardı. "Bizim
halaoğlu filanca artistle yatmış, salonda
kuyruğa giriyormuşsun ama bi tek salı
günleri veriyormuş." Başka bir arkadaş
lafı alırdı, "bizim amcaoğlu var ya, onu
bir bağırtmış, karı demiş ki 'Hayatta ilk
defa senden para almıyorum, ama me-
meleri çok yumuşakmış'... Hey gidi gün-
ler hey, mutlaka her kadına bir kusur bu-
lunurdu. Naklettığım gibi, göğüslerin yu-
muşaklığı da pek rağbet gören bir nokta
idi... Yalnızca kadınlar mı? Bizim arka-
daşların kısmet olup da tanışamadığımız
"bizim arkadaşlar"ı, halaoğulları, daya-
oğulları ve amcaoğulları, her cinayetin

perde arkasını aydınlatır; Atina'yı işgal et-
memize beş dakika kala niçin vazgeçtiği-
mizin hikayesini olayların tam ortasında
yaşar; hangi şikede hangi futbolcunun
ne para aldığını ise kuruşuna kadar bilir-
lerdi. İnanır mısınız, uzun süre kuzenleri-
me soğuk davrandım; istihbaratları zayıf,
cinsel hayatları renksiz diye. Kendimi bili-
me, bilgiye adamamın nedeni de budur.
Aileden ve arkadaşlardan gelmeyen bil-
gileri kendim toparlamak istedim.

Şimdi bir düne bir bugüne bakıyo-
rum da... Her cinayetin perde arkasını
bilen arkadaşlarımdan biri tapu-kadast-
roda memur. Askeri operasyonların ay-
rıntılarını sektirmeyen arkadaşlarımdan
biri pimapen ustası. Tıp dünyasının halk-
tan gizlenen buluşlarını anında öğrenen
arkadaşlarımdan biri çayocağı işletiyor.
Yani insanları uzmanlaştıkları, istihbarat
ağı kurdukları alanlarda değil, bambaş-
ka işlerde çalıştırıyoruz. Sonra da bekli-
yoruz ki, kayıp kıta Atlantis'in esrarını çö-
zelim. İki kelimeyle: Ne acı...

İki kelimeyle acıyı vurguladıktan son-
ra, birkaç kelimeyle de tatlı servisi yapı-
lım, fıkramızı anlatalım:

Bir dükkanın kapısında "Köpek gire-
mez!" uyarısını gören küçük Ercan söy-
lenmiş: "Bu işi aklım almadı, köpekler
okuma yazma bilmezler ki içeri girmek-
ten vazgeçsinler..."

Fakat, Ercanımız'ın bu sözü ne ölçü-
de geçerli, bilemiyorum. Bir arkadaşım,
amcaoğlunun köpeğine okuma-yazma
öğrettiğini anlatmıştı. Ben, fıkrayı da ar-
kadaşımın iddiasını da naklettikten son-
ra, müsaadenizle, aradan çekilmek isti-
yorum...

LEB-İ DERYA SAYIN

Sivas Temmuz

BU SAYFAYI ÇİÇEĞİ BURNUNDA AYALET BAKANIMIZ SEVKET KAZAN İTHAF EDİYORUM. (0 anlar...)

YAZSANA BUNLARI ABI

Güneri İçoğlu

Ne içindeyim kaplama alanının ne de
büsbütün dışında.

Mobil cep telefonu

TO DO OR NOT TO DO, İŞTE BÜTÜN MUHABBET BU

Babanın biri yüzyıllar önce bir Akdeniz güneşinin altında gözlerini mavi gökyüzüne daldırıp, **Atom** der. Adamin biri ise alır onu **bomba** yapar, gökyüzünü karartır. İnsanlığa yararlılık aşamasında o negatif ve pozitif çizgiyi ayırmak güçtür. Biri der ki, ben insanlık için hiçbir şey yapmıyorum, belki de en çok şeyi yapan odur. Diğeri der ki, ben çok şey yapıyorum, şunu buldum, bunu geliştirdim, belki de en az şeyi yapan odur. **Gerçek gereklilik anı**, işte insanın yapmadaki bütün sırrı buradadır.

ENTEL ŞİİRLERİ

Ortaköy'de bir bar inşaatının temeli kazılırken, toprak altında bulunup çıkartılan askılı bir entel çantasının içindeki bir şiir defterinde yazılı, kimle ait olduğu bilinmeyen şiirler.

KÜSTÜM ÇİÇEĞİ

Küstük size dostlarım,
Neden diye sormayın,
Tutamayız kendimizi,
Bağırır, çağırır,
Sitem ederiz size
Küfürler ederiz,
O zaman sizler
Küsersiniz bize.

KISSA

İşte böyle, delinin biriyim ben şair değil,
Kulağına birşey diyeceğim birazcık eğil,
Görüyorsun ki senden oldukça kısayım,
Bu koca öyküdeki o küçücük kıssayım...

BİR KÖY VAR UZAKTA

Anadolu'da bir yerde bir köy varmış ki, rivayete göre bu köy halkı geçimlerini yolda olan kazalardan sağlıyorlarmış. Söylenti mi gerçek mi, belli olmayan bir öykü anlatıyorlar şaşırılmak elde değil: Rampa kenarında bulunan bu köyde birgün bir yolcu otobüsü devrilmiş. Ters dönmüş otobüsün içinde bir hayli yaralı ve ölü varmış. Otobüsün içinden acı iniltiler gelmekteymiş. Tam o sırada hanımı eşeğe binmiş kendisi yaya olarak yürüyen bir köy sakini, kaza mahalinin bulunduğu yerden geçiyormuş. Bu şahıs geçerken, ters dönmüş otobüsün camından sarkmış bir sol el görmüş, bakmış adamın kolunda alımlı bir saat parlıyor. Eşeğin üstündeki hanımına "Sen gede dur, ben şinci geliyorum" diyerek pencereden sarkan saatli kola yönelmiş ve yaralı olan kazazedenin kolundaki saati sökmeye uğraşmış. Bir türlü saatin kordonunu açamıyormuş. Bu sırada kan revan içindeki ağır yaralı kazazede inleyerek "Be insafsız adam, biraz bekle öleyim de sonra sök bari şu saati" demiş. Köylü ise kızarak "Avrat önden eşekle yalnız başına gidiyor, senin ölmeni mi bekleyecem gavat" demiş ve hisimla saati sökerek eşekle giden hanımına yetişmiş. Saati kolundan sökülen kazazede kılpayı ölümden kurtulmuş ve bu olayı gelecek nesillere kendi ağzından nakletmiş.

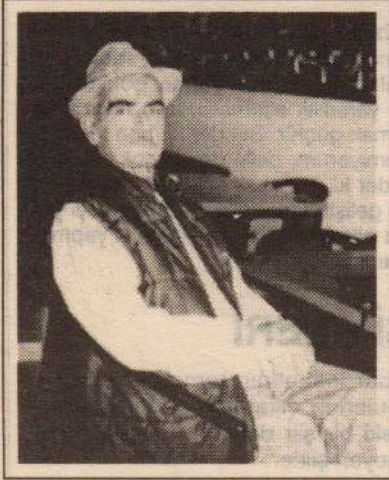
şiir: habib bektas

MESUT KARA

Artizler Kahvesi

"Şöhret ateşten gömlek"
HAYATİ HAMZAOĞLU

*Bütün isteğim sağlığıma kavuşup,
tekrar sinemada birşeyler yapmak.*

A yhan ışık sokağına yeni yüzler, yeni isimler bulmak için girdiğimde Zıkkımın Kökü filminin ve daha birçok filmin karakter oyuncusu Sırrı Elitaş'a rastlıyorum. Telefon alışı verişini yaparken, berberde Hayati Hamzaoglu'nun traş olduğunu duyuyoruz. Uzun süredir amansız bir hastalıkla boğuşan sanatçıyı ziyarete, Yalova'ya gitmenin planlarını yaparken ona "Yeşilçam sokaklarında" rastlamak beni heyecanlandırıyor. Rahatsız ederim, yorunam kaygısıyla yanına gidip gitmemekte tereddüt ediyorum. Yarım saat sonra SODER'de buluşmak üzere sözleşiyoruz. SODER'e gittiğimde içerde demek yöneticileriyle görüşen Hayati Hamzaoglu'nun aranmamaktan ve daha başka sorunlardan sözeden yorgun ve kırılgan sesini duyuyordum. Görüşmemizde bunu sordüğümde ise, "yok be şekerim, nasıl gelsinler Yalova uzak yer" diyor.

42 yıl önce tesadüfen sinemayla tanışan Hayati Hamzaoglu 7 yıldır sinemadan uzak. Hastalığından sonra yerleştiği Yalova'da akciğer kanserini yenmek için mücadele ediyor. "Benim sinemayla tanışmam tesadüf. 1954 yılının Cumhuriyet bayramıydı. Arkadaşlarla dolaşıyorduk. Sabri Karan vardı, o zamanın kötü adamlarından. Filmlerden tanıyordum, ona rastladık. 'Fiziğin çok uygun, filmde oynar mısın?' dedi. Ben kuyumcudaydım. Sinemayla ilgim yok, bu çevrelerden hiçbir tanıdığım yok. Gittim sete oynadım. 5 tane 50 kuruş verdiler yövmiye olarak. Parayı kabul etmedim. Bıçkın delikanlıyız. Galata'da büyüdüm ben. Onur meselesi yaptım, ben bu

iş öğreneceğim dedim ve 3 yıl takip ettim. Bir gün bu sokaklara adımla yazdıracağım dedim, 3 tane ödül kazandım. Para da kazandım. Kazandık da tutamadık. Bu meslek alıp götürdü. Sokağa girdiğinde bir de abi diyorlarsa sana, o abiliği taşımak zorundasın. Bizim günahımız hem abi olduk, hem baba olduk. Kazandığımızı yedik içtik. Cepten yedik, sattık yedik. Hayatımızı da, gençliğimizi de yedik. Hastalığımız bu meslekten. Şöhret ateşten gömlek. Onu giymek çok zor. Yakıyor adamı. İşte bizi yaktı. Ciğerlerimizi yaktı, beynimizi yaktı. 42 yıl oldu, 7 yıl öncesine kadar iyi kötü birşeyler yaptık. Şimdi hastayım çalışmıyorum."

1933 yılında Trabzon'da doğmuş Hayati Hamzaoglu. Çocukluğu İstanbul'da geçmiş. Hastalandıktan sonra eşi ve iki oğluyla birlikte Yalova'ya yerleşmiş. Küçük oğluyla gelmiş hastaneye. "Şu anda hastaneden, kontrolden geliyorum. Doktorlar sağlığımın şimdilik iyi olduğunu söylediler. Belli günlerde kontrole gelmem lazım. İşte bugün oğlumun gününü çaldım. Başka türlü gelmem olanaksız. Defalarca kemoterapi gördüm. İki kez beyin ameliyatı geçirdim. 106 kiloydum, ben yürürken yollar sarsılırdı, şimdi biz yürümeden sallanıyoruz. Şimdilik ihtiyaçlarımı görebiliyorum. Bütün isteğim sağlığıma kavuşup, tekrar sinemada birşeyler yapmak, sinemaya faydalı olabilmek. Yapabilir miyim bilmiyorum ama bir-iki film daha yapmak istiyorum." Oynadığı film sayısını hatırlamıyor, 200'ün çok üstünde olduğunu söylüyor. Çoğunlukla kötü adam rollerinde oynayan Hamzaoglu, ilk ödülünü Adana Film Festivali'nde, Metin Erksan'ın çektiği Kuyu filmindeki rolüyle alır. Ardından Antalya Film Festivali'nde, çok sevdiği Yılmaz Güney'le birlikte oynadığı Bir Çirkin Adam filmiyle ikinci ödül gelir. Üçüncü ödülünü de en son oynadığı Tatar Ramazan filmindeki oyunuyla kazanır. "Ankara film festivalinde de Türk sinemasının 5 ismine, Kadir Savun, Erol Taş, Aliye Rona, Muhterem Nur ve bana yılın usta oyuncularını plaketi verdiler. Ben rahatsızdım, gidip alamadım. Derneğe bırakmalarını istemiştım, onu almaya geldim. Dernekte yönetim değişikliği de oldu, Göksel Arsoy'u, diğer arkadaşları görürüm dedim. Hiç biri yok. Selda hanımı (Alkor), Yusuf'u (Sezgin) gördüm. Lafladık biraz, deşarj oldum. Bazı arkadaşlara kırılganlığım vardı, onu boşaldık."

Son dakika: Dergi baskıya hazırlandığı gece izlediğim Paparazzi programında, açıkça gerçeklerin çarpıtıldığını gördüm. Doğru olmayan bu haberler sanatçının acılı yakınlarını bir kez daha yaraladı. Sanatçının gerçek adını bile doğru söylemediler. Fikriye Dumrul'u Fikriye Kahraman yaptılar. Paparazzi programında söylenenler ve benim de yakından bildiğim gerçekler: 1-Ekranda sık sık gösterilen "ölmeden 30 dk. önce" ibaresi doğru değil. Ferda Ferdağ 12 saat komada kaldı ve sabaha karşı 3'te vefat etti. 2- Hastaneye Paparazzi ekibinin kaldırdığı doğru değil. Başka işlerimiz var diye ayrılan ekibin ardından oğlu Beklan, Taksim İlyaydım'a kaldırdı. 3- Ambulans görüntüsü doğru değil, Beklan'ın çağırıldığı Sağlık Bakanlığı ambulansıyla götürüldü. 4-Sedyedeki ve hastanedeki görüntü doğru değil. Ekip ne ambulansı, ne hastaneye getirilişi ne de yoğun bakımdaki görüntüleri çekti. En vahimi çekim esnasında sanatçının kısmi felç geçirdiğini kendileri de itiraf ediyor fakat söyleyişi sürdürüyorlardı. Arabaları olduğu halde hastaneye kaldırmıyorlar, Beklan'ı anyorlardı.

Kırılgan Hayati Hamzaoglu fakat bunu içine atmayı seçiyordu. 'Hepsi benim canlarım, arkadaşlarım' dediği arkadaşlarını, aramasalar bile sevgiyle anıyordu. İlk zamanlar ekonomik sorunları da olmuş, sonradan işadamları Osman Cevahiroğlu kendisine sahip çıkmış. "Para yeter gibi bir hastalık değil bu. Osman Cevahiroğlu'nun çok büyük yardımları oldu. Hâlâ da eli üstümedir. Bugün yaşıyor olmamı onun bana sahip çıkmasına borçluyum. Osman benim çocukluk arkadaşım. Yıllar öncesine dayanan bir dostluğumuz var. Güç verdi bana, destek olması benim hayatımı kurtardı. Sağolsun varolsun. Bunlar güzel abiler. Boşuna baba ismi takmamışlar. Baba sıfatına layık insanlar."

Bundan sonra İstanbul'a, arkadaşlarını görmeye daha sık geleceğini söylüyor. Anlatılan, son zamanlarda cenazelerde karşılaşılardan şikayet edenlerin, kulaklarını çınlatıyor mu diye düşünüyorum. Konuşurken yorulan Hayati Hamzaoglu'nu daha fazla yormamak için söyleyişi kısa tutuyorum. "7 senedir emekliyim. Yaş 63. Devlet baba bize maaş veriyor, eve gidene kadar bitiyor. 10 milyon lira maaş alıyoruz, telefon parası 3-5 milyon lira geliyor. Elektrik, su hariç. Tüp oldu dünyanın parası. Bir kilo zeytin, bir kilo beyaz peynir tamam. İşte yaşam böyle. Türkiye burası. Yaşamaya çalışıyoruz, devlet babanın verdiği 10 milyonla."

ACI HABER.. ACI HABER..

Bu Genç Kız Artist Olmak İstiyor

Ferda Ferdağ yaşamıyor artık. Çok kısa sürede çok iyi arkadaş olduğum ender insanlardandı. Evet, oğlu Beklan'ın dediği gibi onun arkadaşları bizdik. Bendim, Cezmi Ersöz'dü, Şeref Umut'tu, oğluydu... Onun Yeşilçam'dan çok fazla arkadaşı yoktu. Hemen her gün telefonlaşıyorduk. Yine 25 Haziran Salı günü Taksim'den jetonlu telefonla aramıştı beni. Jetonu bitene kadar konuştuk. Ertesi gün iş çıkışı Beklan'a rastladığımda beyin kanaması geçirdiğini, hastaneye kaldırıldığını öğrendim. Paparazzi programı evinde çekim yaparken fenalaşmış. Nedenise program ekibi onu hemen hastaneye kaldırmak yerine Beklan'ı bulmaya çalışmış. 1 saate yakın evde baygın kalan Ferda Ferdağ'ı Beklan hemen ilkyardıma kaldırmış. Akşam hastaneye gittiğimizde komadaydı. Sevdâ Ferdağ'ın, Beklan'ın, Beklan'ın eşi Nesrin'in, Ece hanımın, Devlet Devrim'in, Nazan hanımın, Şeref Umut'un, benim başında beklememiz boşunaydı artık. O, 26 Haziran Çarşamba günü, sabaha karşı 3'te bizleri orda acılı bırakıp gitti.

Son günlerinde çok mutluymuş. Öküz'de üç sayı önce onu anlattığım yazıya çok sevinmiş, "ay çocuklar beni yeniden şöhret yapıyorsunuz" demişti. Yine 8. sayıdaki Unutulmayacaklar adlı yazımda da ondan bahsediyordum. Haberi vardı. Dergi dağıtımına verilmiş, sabah bayilerde olacaktı. Bekleyemedi... İki hafta önce Lions Klüp onur ödülü vermiş, gazetelerde, televizyonlarda hakkındaki haberler çıkmıştı. Yine anı kitaplarını satmak için dolaşırken Tiyatro Oyuncuları Derneği TÖDER'de Şeref Umut'ta tanışmış, Şeref "Ferda abla, seni bir gün sahneye çıkartacağım" demişti. Altın Kalemler dergisinde yıllar önce Ergun Arpaçay şunları yazmıştı: "Ferda Yeşilçam'daki mücadelesini kaybetmiştir, ama sanat gücünü, sanat aşkını yitirmemiştir. Zira yıldızlar gökyüzünden düşse bile onların unutulmayacaklarını bilmektedir. (...) Mağluplar da alkışlanır. Ferda Yeşilçam'da yenilmiştir ama yıkılmamıştır."

O son günlerini mutlu yaşadı, mutlu öldü.

Bu Genç Kız Artist Oldu. AMA...

CAN BARSLAN

seyedi
YORUM

"ŞEYEDİ'LER ve YORUMLARI"

Çözüm ya da
çözumsuzlük

Açıklanamayan emlakçı olaylarının en garibi, kimilerince 1993 yılında Ş.K. adlı kişinin bir emlakçının önünden geçerken, ceplerindeki kabak çekirdeklerinin aniden ve kendi kendilerine çat çat diye patlayarak açılmaları ve Ş.K.'nin de aynı anda "Televizyonda belgesel istiyoruuuz!" diye bağırarak bir Atariciye doğru koşup vitrinine çarpması gösterilmektedir... Ancak buradaki kuşku yan, Ş.K.'nin böyle davranmasının nedeni, emlakçıdan mı yoksa diğer yandaki taşıfın lahmacuncusundan mı kaynaklandığının anlaşılamamasıydı...

Bütün bunlar bir yana, bana sorarsanız en garip ve en anlaşılmasız emlakçı olayı, iki haftadır anlatmaya çalıştığım 55 yaşındaki S.O.'nun bir emlakçıdan çıktıktan sonra sürekli olarak omomatik'in üstünlüklerinden bahsetmesiydi... Şeyedi-yorum köşesi bu esrarengiz olayı çözmek yolunda sizlere verdiği sözünü tutmak için harekete geçmişti ki 55 yaşındaki S.O.'nun ariyelmatikçiler tarafından kaçırıldığı haberi geldi... Ne yazık ki olay işte tam burada, sanki bir bıçakla kesilmişçesine kapandı ve 55 yaşındaki S.O.'dan haber alınmamaya başlandı... Kimbilir, ona belki günün birinde bir şehir hatları vapurunda ariyelmatik'in üstünlüklerini anlatırken rastlayacağız ya da televizyonda gördüğümüz yeşil güçlü Persil Adam'ı bir yerlerden gözümüz ısıracak...

Bu köşede gelecek hafta, tanımlanamayan uçan kesmece karpuzlar ve açıklanamayan karpuz kesme olaylarından sözedeceğiz. Tabii ki artık biliyorsunuz. Öyle, beennn Sadettiin Tegsooooooy, diye yapay bir abartıya kaçmadan, alçakgönüllü ve bilimsel olmaya çalışacağız... Şeyedi-yorum köşesi, rating alalım da varsın kestaneyi çizdirelim gibi iğrenç bir mantaliteye hiçbir zaman esir olmamıştır ve olmayacaktır da... Aslında bunlara bakıp da Şeyedi-yorum'un hiç sorunu olmadığı sanılmasın... Onun en büyük sorunu içinde bulunduğu bu dergidir... Şeyedi-yorum köşesi bu dergideki yazıları okurken kâh hüzünlänmekte, kâh düşünmekte, kâh öfkeye kapılmakta, kâh yaşamın anlamını kavrar gibi olmakta, kâh kahmaktadır... Herneyse; sözün özü Şeyedi-yorum, kendisini köyün delisi gibi hissetmektedir... Bundan kurtulmanın tek yolu da arada bir onlar gibi yazmaktır... Hüzünlü... Karamsar... Duygulu... Edebi... Öfkeli... Filozof yaklaşımlarla sarmalanmış, şiirsel, düşsel, aysel... Bu ilk edebi yazının konusu, diyelim ki şey olsun... Yaşamın küçük sevinçleri... Şimdi bu konuda bir şiir!..

Yaşamın Küçük Sevinçleri

Yaşamın küçük sevinçlerimiz vardır

Ben onları severim

İlk harflere bakalım

Ne çıkmış acaba?..

Hiçbişey çıkmamış, hay amuğa koy-yim!..(*)

Hamiş : (*) son iki sözcük Leman'da Lombak'tan alınmıştır.

Hanımış : Ne?..

İPEKLI MENDİL

Sait Faik'ten uyarlayan: Ender Özkahraman

- İpek fabrikasının geniş cephesi, ayla ışıladı. Kapının önünden birkaç kişi acele acele geçtiler. Ben, isteksiz, nereye gideceği meçhul adımlarla ilerlerken, kapıcı arkamdan seslendi:

- Ay, bu ne küçük hırsızdı böyle! Ellerimin içinde kırarcasına sıkıttım eli ufak. Gözleri pırıl pırıl. Neden sonra gülmek için hem de katıla katıla gülmek için ellerin bıraktım.

- Bu sefer küçük bir çakı ile üzerime hücum etti. Ve çapkın, beni küçük parmağımdan yaraladı. Sımsıkı yakaladım keratayı. Ceplerini aradım. Bir parça kaçak tütün ve gene aynı sıfatlı bir-iki sigara kâğıdı, temizce bir mendil buldum. Kanayan parmağıma onun kaçak tütünden bastım, mendili yırttım ve elimi ona bağlattım.

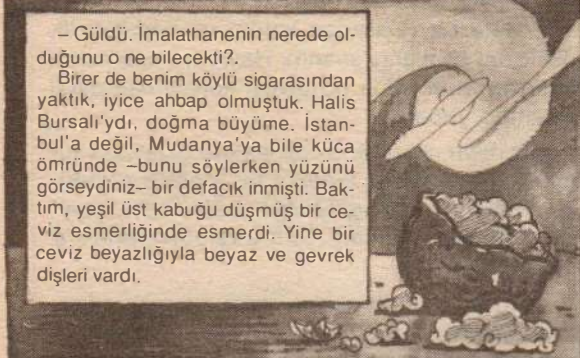
- Birisi ondan ipekli mendil istemişti, hani canım anlarsın ya, aşık- lısı, sevdalısı, komşu kızı işte. Para da yok ki, gidip çarşıdan al- sın. Düşünmüş taşınmış, aklına bu çare gelmiş.

- Kızların çalıştığı ko- zahanesi geçer geçmez bir pıtlırdı ısıttım. Cebim- deki elektrik fenerini yak- tım. Etrafı taradım.

- Fenerin gür ışığında kaç- maya çabalayan iki çıplak ayak göründü. Arkasından seğirttim. Kaçarı yakaladım...

- Kapıcı odasına hırsızla birlikte girdik. Kapıcının sarı ışıklı lambasına yaklaştım.

- Onu, ipekli mendili vermeden gön- derdiğime müteessir düşünürken, dışa- rıda bir gürültü ile silkindim. Kapıcı, söylene söylene içeri giriyordu. Arka- sından da hırsız...

- Bu sefer ben kulaklarını çektim. Ka- pıcı tabanlarını ince bir söğüt dalıyla epeyce haşladı. Bereket, patron orada yoktu... Yoksa vallah onu polise verirdi. "Bu yaşta bir çocuk hırsız! Efendim ha- pishanede yatsın da akıllansın" diyerek...

- Çok korkuttuk, ağlamadı. Gözleri ağlamaya hazır ço- cuk gözlerine dön- dü ama, dudakla- rında ufak bir tit- reme gözükmedi ve kaşları sabit, kararlı hallerini hiç bozma- dılar. Yalnız biraz rüzgârlıydılar.

- Birakılınca azat edilmiş bir kırılmaç gibi fırla- dı. Ay ışığını ve esmer tarlasını keskin bir kanat gibi sıyrarak kaç- tı gitti.

- Ben o zamanlar malların istif edildiği imalathanenin üstündeki bölmede yatarım. Odam ne gü- zeldi. Hele mehtaplı gecelerde ne şirin olurdu. Tam pencereme yakın bir dut ağacı vardı. Ay ışığı dut yaprakla- rından süzülür, odaya päre päre dökülürdü. Aşağı yukarı yaz kış pencereyi açık bırakırdım. Ne se- rin, ne tuhaf rüzgârlar eserd. Va- purlarda da çalıştığım için, rüz- gârların kokularından lodos, poy- raz, karayel, gümbatı diye tefrik eder, tanırdım. Ne rüzgârlar batta- niyemin üzerinden acayip birerrü- ya gii gelip geçtiler.

- Uyku- m çok hafiftir. Sa- baha yakındı. Dışarıdan bir gürültü geliyo- ru. Adeta dut ağacında birisi vardı. Korkmu- şum ki, kalka- madım, bağıra- madım. Tam bu sırada da pen- cerede bir ha- yal belirdi. O'yu, ya- vaşça pencere- den sıyrıldı.

- Benim önümden ge- çerken gözlerimi kapadım, dolapları karıştırdı. İstifleri uzun süre alan talan etti. Sesimi çıkarmadım. Doğ- rusu b cesarete karşı bü- tün malı alıp gitseydi, sesi- mi çıkarmayacaktım. Yarın patron: "Ulan üstüne ölü toprağı mı serpilmişti; hay- van" diye kışırma bir tek- me, beni kovacağını bildi- ğim halde gık demedim.

Refika Bezirci:

"KİTAPLARINDA YAŞIYOR ASIM"

Sedat Akçelik

36 aydın ile birlikte Sivas katliamında kaybettiğimiz edebiyat tarihçisi, eleştirmen ve yazar Asım Bezirci'nin eşi Refika Bezirci ile, Sivas Olayları'na dair konuştuk:

- Sivas olaylarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

R.B. : Ortaçağ ateşi yandı Sivas'ta. Bu ateşte ülkenin aydınları, sanatçıları yakıldı. Devlet eliyle hergün daha çok beslenen gerici-faşist düşünce, sınırlardan büyük kentlere yayıldı. İnsanları öldürürlerken ayırım yapmıyorlar. Hükümet yanlısı değilsen saldırıya uğruyorsun. Sivas bunun tipik bir örneğidir, küçük bir parçası.

- Olaylar başladığında ...

R.B. : Olaylar başladığında Ören'deydim. Kimse haber vermedi ilk gün, üzülmeiyim diye. Cumartesi günü duydum. Hemen İstanbul'a dönüp, birlikte Sivas'a Mustafa Yalçın ve eniştemle gittim. SHP cenazeye sahip çıkma işini kendine maletmeye çalıştı. Gazetelerde cenazeyi SHP'nin aldığı dair haberler çıktı. Oysa cenazeyi almaya gelen bile yoktu onlardan. Uçakla İstanbul'a getirdik cenazeyi. Karşılamaya gelenlerin arasında bir tek Gülsüm Ak-yüz'ü tanıyordum. T.Y.S.Genel Sekreteri'ydı o zaman. Karşılamaya gelenlerin hepsi boynuma sarıldılar. Kırk yıllık arkadaşımız gibi hal-hatır sormaya başladılar. Hiçbirini tanımıyorum oysa. Meğer SHP'liyimşler. Cenazenin SHP önünden kalkmasını istediler, kabul etmedim. Cenaze Türkiye Yazılar Sendikası'nın önünden kaldırılıp Zincirlikuyu'ya defnedildi.

- Eşinizle birlikte gitmeyi düşünmüş müydünüz Sivas'a?..

R.B. : Asım, Sivas'a gitmeden önce, tatile gitmeye karar vermiş-tik, tatile gidecektik. Ama, Sivas'a gitmek yönünde değiştirdi kararını. Gitme dedim kendisine. Vicdanı elvermediği için ve de söz verdiği için gitti... ve bir daha gelmedi...

Sabah beni uğurladı. Yüzünü son kez o zaman gördüm. Ankara'ya gidip, Sivas'a geçecekti.

- Dönemin siyasal konjektörüyle Sivas olaylarının sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

R.B. : 93 Temmuz'unda, Sivas'ta sonuçlarını bilerek, göz göre göre şeriate ödün verdiler. 37 aydını milletin gözüne baka baka yaktırdılar. Hepsini susarak şeriate destek verdiler. Başta Erdal İnönü olmak üzere (ki o zaman başbakan yardımcısıydı), hiçbirisi, bu vebali hiçbir zaman ödeyemeyecek. Sivas vahşeti devlet gözetiminde işlenmiştir. Bu cinayetle onları yönetmeye çalıştı devlet. Ama yokedemedi. Ölenleri kuşkusuz hiç

gütlü çabalarımız, bir daha Sivas yaşanmasın dıyedir. İşçi ve emekçilerin hak aramaları yolunda tökezlememeleri içindir. Amacımız çağdaş, ölümsüz, savaşız, kan-sız, teşsiz bir ülkede yaşamaktır. Otuz yıllık yaşam arkadaşımı Asım. Onunla pek çok şeyi paylaştım. Bu paylaşımdan güzel anılarımın yanı sıra, yetmişin üzerinde kitap kaldı geriye. Hemen hepsinde bir fiske tuzum olduysa bundan sevinç duyuyorum.

- Geriye dönüp baktığımızda Asım Bezirci, neleri hatırlatıyor size?

Asım'ın toplumsal yaşamı, özel yaşamında olduğu gibidir. Çevresiyle olan ilişkilerinde ağırlıklı olan sevgi ve hoşgörüdür.

Eserlerinde, sosyalist dünya görüşünü edebiyatla bütünleştirerek, bilgi ve kültür birikimini, öğrenmeye açık olan herkese, sezdirmeden öğreten bir kişiliğe sahiptir. Konularını, sosyalizmin tüm olanaklarını kapsayacak biçimde oluştururken, insanlarını hep emekten ve emekçilerden seçmiştir. Çünkü işçi sınıfının sosyo-ekonomik kurtuluşunu, bilimsel ve nesnel olarak sosyalizmde görmüştür. Amacı, işçileri, emeğiyle geçinen herkesi bilinçlendirmektir. Bu nedenle, kullandığı dil onların diliydi... Arı, duru, temiz bir Türkçe...

Sosyalist düşüncelerinden ötürü başına ne gelirse gelsin, inandığı doğrulardan hiçbir zaman sapmadığı gibi, sonuna kadar savunmuş, kimseye ödün vermemiştir.

Kuşkusuz Asım Bezirci'yi söylediklerimizle sınırlamak haksızlık olur. Onu anlamak için kitaplarını okumak gerekir.

- Şimdi günleriniz nasıl geçiyor?

R.B. : 94 yılında, Avrupa'da (Hollanda, Fransa, İngiltere, Almanya) kırkbeş gün süren etkinlikler yapıldı... Sivas'ta katledilen insanlarımızla ilgili... Bu etkinliklere katıldım.

Katliamın birinci yıldönümünde Türkiye'ye döndüm. Burdaki anmalara katıldım.

Asım'ın adına İngiltere'de bir kültür merkezi kuruldu. Oradaki emekçiler tarafından, burda da Kartal Belediyesi tarafından Kaynarca'da Asım'ın adına bir kitaplık kurulmuştu. Refah Partisi gelince kapatıldı kitaplık. Şu an Evrensel Kültür Merkezi'nde bir kitaplık bulunuyor Asım Bezirci adına.

Kitaplıklarla, bize bıraktığı eserleriyle yaşatmaya çalışıyoruz Asım'ı...

Erdoğan Aktaş

İSTERSEM EĞER

Iddia ediyorum; ben Türkiye'nin en güçlü insanıyım. Hayır, hiç de zengin değilim. Ama tek bir hareketimle bu ülkeyi müthiş bir çalkantıya sürükleyebilirim.

Hayır, Süpermen de değilim. Olağanüstü güçlerim de yok. Fakat, istersem eğer, bu ülkedeki bütün binaları yerle bir edebilirim.

Hayır, hayır yanılıyorsunuz. Ne devletin karantlık güçleriyle içiçe geçmişliğim, ne de bürokrasinin kilit noktalarında müthiş ilişkilerim var. Ama, istersem eğer, bir anda tüm dengeleri sar-sabilirim bu ülkede.

Öyle çok gizli belgelere ve sırlara sahip, her an "şok açıklamalar" yapabilecek bir insan da değilim. Fakat karıştırıveririm ortalığı bir anda. Bir istemeye göreyim.

Böylesi bir güce nasıl sahip olduğumu gerçekten çok merak ediyorsunuz, değil mi? Abartmayın canım, bu güce Türkiye'de yaşayan herkes sahip olabilir. Çok kolay!.. Maksat kargaşa çıkarmak, ülkenin birlik ve bütünlüğünü bozmak, kardeş kavgasına zemin hazırlamak, değil mi?

Alırım elime bir silah (ki bu zamana kadar hiç almadım), en yakındaki cemevine gider ve bir el ateş ederim. Al başına belayı!.. Zaten örneğini yaşadık. İnsanları durdurabilene aşkolsun!

Ya da bir camiye kibrit çakarsam. Düşünebiliyor musunuz neler olur? O ateş bu ülkeyi nasıl yakar! Kimse de gerçek sorumlu kim, diye düşünmez. Nasıl olsa belli senaryolar vardır. Çıkarılır tozlu raflardan. Eğer istersem, perişan ederim herkesi.

Ya da bir gösteriye katılır, rastladığım ilk dükkanın camlarını kırarım. Hayır, varoşlarda da oturmuyorum. Ama bu ülkeyi karıştırmak değil mi amaç, yaparım.

Efendim, eğer bir ülkeyi toptan galeyana sürüklemek istersem, giderim bir toplantı salonuna. Onca güvenlik görevlisinin arasında, tırmanırım direğe, indiririm Türk bayrağını. Bitiverir bir anda her şey.

İşte, bu kadar basit! Maksat kargaşa çıkarmaksa eğer, Türkiye'nin en güçlü insanıyım ben. Kimse duramaz karşımda. Bir anda sarsarım tüm dengeleri. Üzülmeiyin canım, aynı güce siz de sahipsiniz.

Bu ülkede birey olmanın ne denli zor olduğu anlatılır. Yalan efendim, yalan! Bu ülkede birey çok önemlidir. Bir başına vatandaşlık hakları için mücadele ederse, hiçbir şey yapamaz. Ya da basit bir hukuk mücadelesine girerse. Ya da demokratik haklarını talep ederse. Ya da ben insanım derse...

Fakat, kargaşa çıkarmaksa amacı... Kimse engel olmuyor. Örneklerini de görüyoruz zaten. Evet, hepiniz birey olmanın getireceği müthiş hazzı gönlünüzce yaşayabilirsiniz. Böyle bir gücünüz var.

Sistem bu kadar basit, her an sarsılmaya hazır, geçen onca zamana rağmen oturmamış ve her şey pamuk ipliğine bağlı iken, siz siz olun, sahip olduğunuz gücün farkına varın. Bakın Ankara'da kendini bilmez iki zibidi ne kadar güçlü çıktı bu sarsılmaz denilen devletin karşısında. Her şey bu kadar basit. Çünkü her şeyin pamuk ipliğiyle bağlı olduğu bu sistem çok basit!..

Sunay Akın

Pekâlâ Burada Üretilbilir!...

Ahmet Samim, Attilâ İlhan'ın dizesinde adı geçen Galata Köprüsü'nde değil, Bahçekapı'da öldürülmüştür. Attilâ İlhan, ya Ahmet Samim'in Galata Köprüsü üstünde öldürüldüğünü sanıyor ya da, kendisini Hasan Fehmi ile karıştırıyor.

Şiirlerini usanmadan okuduğum bir şair de Attilâ İlhan'dır. Bir otomobil plakası ya da, bir telefon numarası üzerine şiirler yazmış olmasına hep şaşırmışımdır. Ama, öyle bir dizesi vardır ki, beni peşinde sürüklemiştir. "Gazeteci Ahmet Samim'i galata köprüsünde vurmuşlar"... Galata Köprüsü'nde öldürülen bir gazeteciden söz eden dize Attilâ İlhan'ın "hadi, sen git..." adlı şiirinde bulunmaktadır. Şiirin adını bana yapılan bir gönderme olarak algılayıp Ahmet Samim'in izini bulmak üzere kütüphanelere doğru yola çıktım!.. 1884 yılında Prizren'de doğan Ahmet Samim, Galatasaray Mektebi Sultanisi ve Robert Koleji'nde okur. Gazeteciliğe ise 1908 yılında Ahrar Fırkası'nın yayın organı olan Osmanlı gazetesinde başlar. Ahmet Samim'i, Cemaleddin Arif, Fazıl Mahir Said, Nihad Reşad, Nureddin Ferruh, Tahir Hayreddin, Reşid Bey ve Damat Salih Paşa ile birlikte Ahrar Fırkası'nın kurucuları arasında görüyoruz. Partinin kuruluş programında amacı şöyle açıklanır: "En geniş anlamıyla hürriyetlere yer vermek, mahalli yetkileri genişleterek ademi merkeziyet esasını uygulamak."

Ahrar Fırkası'nın Türkçe karşılığı şudur: Özgür Olanlar Partisi!.. Günümüzde böyle bir parti adı düşünülebilir mi?.. Parti, 31 Mart olayı bahane edilip, İttihat ve Terakki Fırkası'na muhalefet etmek amacıyla kurulduğu için kapatılır. Bunun üzerine Ahmet Samim, Hilâl gazetesini çıkarıp kavgasını kalemiyle sürdürür. 1909 yılında Saday Millet gazetesinin başyazarı olan bu yürekli insan "Divaniharbi örfi" belgeleriyle işkenceleri sergilemekle kalmayıp Soma-Bandırma demiryolu imtiyazındaki yolsuzluğu da açığa çıkarır. İşte, gözüpek gazetecinin Almanya'da yapılacak gemiler için 7 milyon liralık borçlanmaya gidilmesi üzerine yazdıkları: "Ne yazık ki bu para yine Avrupa'ya gidecektir. Elbise ve askeri gereçlerimiz oradan getirilmekte olduğuna göre bu para geldiği yere gidecektir. Bunun olabildiği kadarının ülkede kalması sağlanamaz mı sanki? Sözgelimi orduya gereken altı bin eyer, pekâlâ burada üretilbilir. Bunların bedeli olan miktar kendimizde kalır."

Sanırım ki, yukarıda Ahmet Samim'den yaptığımız alıntı düşünceleri konusunda genel olarak bilgi sahibi olmanızı sağlamıştır. İttihat ve Terakki Fırkası'nın savunuculuğunu yapan gazeteler zaman içerisinde Ahmet Samim'e karşı üstü kapalı tehditler savurur. Ki, bunun arkasından "vasiyetini yaz" denilen mektuplar da gelmeye başlar! Ve, ne hüznü vericidir ki, Ahmet Samim vasiyetini yazar: "İttihat ve Terakki Cemiyeti idamıma hükmetmiş; idam olunacağım. Bunu yarı resmi biçimde bildirdiler. Haberiniz olsun. Yalnız arkadaşlarımdan bir şey rica ediyorum: Bana, Hasan Fehmi'ye yaptıkları gibi büyük bir cenaze alayı düzenlemesinler. Demirci köyünde, bir bayır tepesinde, küçük ve garip bir köy kabristanı vardır, istiyorum ki beni oraya defnetsinler. O mezarlığın kenarında gençliğimin en tatlı birkaç şiir ve hülya saatini geçirdim."

Ahmet Samim'in vasiyetini okuduktan sonra Nazım Hikmet'imizin "Vasiyet" şiirini anmadan geçmek olmaz:

*Yoldaşlar, nasip olmazsa görmek o günü,
ölürsem kurtuluştan önce yani, alıp götürün
Anadolu'da bir köy mezarlığına gömün beni.*

Öğrenimini tamamlamak üzere Paris'e gönderilmesini isteyen Ahmet Samim'in başvurusu Maarif Nezareti tarafından olumlu karşılanırsa da, İttihatçılardan Doktor Nâzım, adını listeden sildirir!.. İşkenceleri ve yolsuzlukları yazan bu güzel insanın adını listedenleriyle silen Maarif Nazırı Emrullah Efendi'dir.

Her şey hazır!.. Ahmet Samim, 9 Haziran 1910 akşamı Saday Millet Gazetesi'nin Sirkeci Ebussuud Caddesi'ndeki yönetim yerinden çıkıp, bir arkadaşıyla birlikte Büyük Postane karşısındaki yoldan köprüye doğru yürür... Ahmet Samim, arkadaşına gazeteyi bırakacağından söz ederken Bahçekapı'ya, şekerçi Hafız Mustafa ile Emlak Bankası arasındaki giyim mağazasının önüne gelirler.

O yıllarda giyim mağazasının yerinde bir bökçü fırını vardır. Birden, "dehşetli bir tarraka" duyulur. Ahmet Samim'in yanındaki arkadaşı olayı sonradan şöyle anlatır: "Sonsuz bir korku depremi içinde bir an için başımı arkaya çevirdiğimi pek iyi hatırlıyorum. Ve yine pek açık hatırlıyorum ki, o saniyede bir artış gördüm, o kadar! Sonra yapılan soruşturma bunun, atılan ikinci kurşunun alevi olduğunu kanıtladı." Arkadaşı kendisini bökçü fırınının açık kapısından içeri atarken üçüncü kurşun da Ahmet Samim'in bedenine isabet eder!.. Düşüncesinden ödüne vermeyen ve İstanbul'dan uzaklaştırılmak için önerilen mutasarrıflık görevini kabul etmeyen Ahmet Samim'in beyni, nice yürekli gazetecinin sonu gibi çok sevdiği ülkesinin kaldırımına dağılır. Ahmet Samim'in yanındaki arkadaş, Kulüp Rakısı'nın etiketinde resmi olan şair, Fazıl Ahmet Aykaç'dır!.. Aykaç, olay sonrasında Köprü Karakolu tarafından uzun süre sorguya çekilir. Gümrük camisinin avlusunda otopsi yapılan Ahmet Samim'in cesedi Hilâl Basimevi'ne getirilse de, baskın düzenleyen polis cenaze törenini engellemek için cesede zorla el koyar ve gizlice gömer!..

Ahmet Samim'in vasiyetini hiçbir gazete yayımlamak istemez. Ama, dört arkadaşı; Refik Halid Karay, Kıbrıslı Şevket, Celal Sofu ve Halid Göksu, Sosyalist Hilmi ile anlaşarak vasiyeti 13 Haziran 1910 tarihli İştirak gazetesinde yayınlatırlar. Hükümet toplatma kararı verip uygulayana kadar gazete satış rekoru kırar!.. Sosyalist Hilmi ve Kıbrıslı Şevket tutuklansalar da arkadaşlarının adını vermezler ve asılmak tehdidiyle serbest bırakılırlar.

Evet, görüldüğü gibi Ahmet Samim, Attilâ İlhan'ın dizesinde adı geçen Galata Köprüsü'nde değil, Bahçekapı'da öldürülmüştür. Attilâ İlhan, ya Ahmet Samim'in Galata Köprüsü üstünde öldürüldüğünü sanıyor ya da, kendisini Hasan Fehmi ile karıştırıyor.

Ülkemizde katledilen ilk gazeteci olan ve Ahmet Samim'in de vasiyetinde andığı Hasan Fehmi, 6 Nisan 1909 akşamı köprü üstünde aldığı üç kurşun yarısıyla son nefesini vermiştir. Yani, Galata Köprüsü'nde öldürülen Ahmet Samim değil, Hasan Fehmi'dir. Her iki gazetecinin de katilleri bulunamadı!.. Ama, İttihatçılardan Hüseyin Cahid anılarında Ahmet Samim'in "Türklük ülküsünü bir Tanrı tapınışı gibi göklere çıkaran"lar tarafından öldürüldüğünü yazar!..

Ve, Hasan Fehmi'nin, Ahmet Samim'in katili olan işkenceci, rüşvetçi düzen yıllar sonra Galata Köprüsü'nü de "pekâlâ burada üretilbilir" diyeceğimiz itih otomobillere kurban ederek ortadan kaldırır!

Tadımılık

LÜTFÜ OFLAZ

Gizli Atatürkçü!

Atatürk gizli Refahçı değil, asıl Erbakan gizli Atatürkçü!

Hayır hayır, Erbakan'ın gizli Atatürkçü olduğu benim değil, bir İslâmcı yazarın kanaati...

Bana sorarsanız Erbakan gizli mizahçı!

Çünkü onu ne zaman dinlesem, kendine özgü el-kol hareketleri, mimikleriyle bütünleşen konuşmalarına o kadar gülerim ki...

Ancak şimdi Erbakan'ın gizli mizahçılığına değil, gizli Atatürkçülüğüne değinmek istiyorum. Hazır Erbakan "Atatürk gizli Refahçıydı" diye konuşurken bu konuda bir anı iyi gider.

12 Eylül sonrası... Erbakan askeri mahkemede yargılanıyor. Onun hakkında genel suçlama Atatürk ve kurduğu laik cumhuriyet düşmanı olduğu... Özellikle Erbakan'ın partisince düzenlenen Konya Mitingi'nde İstiklal Marşı okunurken ayağa kalkılmaması bu suçlamanın baş maddesi...

O günlerde Abdurrahman Dilipak gibi İslâmcı yazarlarla zaman zaman sohbet ediyoruz. Onlara göre, İslâmcı kesim Erbakan'ın mahkemede kahrmanca bir savunma yapmasını bekliyor.

İslâmcı kesim bekliyor ki, Erbakan inançlarını, düşüncelerini, partisinin programını korkusuzca savunsun.

Ancak beklenenin tam tersi oluyor. Erbakan çıktığı mahkemede sanki kırk yıllık Atatürkçü gibi!

Bunun üzerine bir gün Abdurrahman Dilipak, Zeki Ceyhan, Abdülkâdir Özkan, Yusuf Kerimoğlu gibi İslâmcı yazarlarla oturmuş şu durumu konuşuyoruz. Derken içlerinden biri patlatıyor şu cümleyi:

- Bizim Erbakan Hoca da gizli Atatürkçüy-müş meğer!

Erbakan'ın gizli Atatürkçü olup olmadığını bilemem, ama onun yemekleri buz gibi soğutarak yediğini bilirim!

Çünkü Erbakan tarafından davet edildiğim bir öğle yemeğinde buna tanık oldum.

Erbakan'ın uzun yıllar oturduğu Aşağı Ayrancı'daki evinde başbaşa bir öğle yemeği yemek üzere randevulaştığımız.

Soğuk bir sonbahar günüydü ve evin kaloriferleri henüz yanmıyordu.

Bu yüzden sofraya ilk olarak getirilen çorbaya içimi ısıtacak bir kurtarıcı gibi bakmışım. Ancak tam çorba kaselerine kaşıklarımızı uzattığımız anda Erbakan'ın aklına bir şey gelmiş olmalı ki, "Siz devam edin, ben şimdi gelirim, müsaadenizle" diyerek beni sofrada yalnız bırakıp gitti.

O gittikten az sonra ise, henüz çorba içilmediği halde, bu kez sofraya özel olarak yaptırılmış Konya usulü etli kebab getirildi.

Neden sonra Erbakan geri geldiğinde çorba da, etli kebab da buz gibi olmuştu.

"Kusura bakmayın, önce öğle, sonra kaza namazı kıldığım için biraz uzun sürdü" deyip, başladı buz gibi çorba ile kebabı ıstahla yemeğe...

Dayanamayıp, "Yemekleri soğutarak yediğinize göre çorbanıza, kebabınıza buz atın bari, daha lezzetli olur!" dedim.

Ama eğer başbakan olmak uğruna inançlarından, düşüncelerinden her türlü tavizi verdiği bu günlerde Erbakan ile başbaşa yemek yeseydim, ona şöyle derdim:

- Dün yemekleri soğutarak yiyordunuz; bugün ise inançlarınızı, düşüncelerinizi yiyip yutuyorsunuz; siz hiç doğru dürüst yemek yiyemeyecek misiniz hocam!

BU BENİM ÖYKÜM

Zafer Temoçin

Otobiyografi Nazım Hikmet

ASLAN ÖZDEMİR

"1902'de doğdum"

Çok küçüktüm daha, sanırım ilkökula yeni başlamıştım. Önce kitaplarla tanıştım. Hiç bilmediğim kelimelerle gömmediğim şekiller öğrenmiştim. Kitapları daha çok seviyor, defterlerin altına ezilmesine aldırılmazdım.

"doğduğum şehre dönmedim bir daha geriye dönmeyi sevmem"

Bir gece yarıydı. Herşey çok sessizdi. Karanlık odaları gizlenmişti. Yazdı. Uyumaya çalışıyorduk. Kardeşlerimden biriyle aynı odada kalıyorduk. Küçük kardeşim babamın koynunda uyumak istiyordu.

"üç yaşında Halep'te paşa torunluğu ettim ondokuzunda Moskova' Komünist Üniversite öğrenciliği"

Annem en küçüğümüzle, yazı değerlendirerek memleketine aile ziyaretine gitmişti.

"Kırk dokuzunda yine Moskova'da.

Tseka-parti konukluğu ve on dördümden beri şairlik ederim"

Açık pencereden, perdeyi aralayan rüzgar evi şöyle bir dolaştı. Serin bir rüzgardı bu. Aynı zamanda şüpheli ve davetsiz bir misafirdi.

"kimi insan otları kimi insan balıkların çeşidini bilir, ben hasretlerin.

kimi insan ezbere sayar yıldızların adını ben hasretlerin"

Birkaç gün olmuştu annem gidekti, ama ben özlemeye başlamıştım bile. Sıkıcıydı. Evde hep birşey eksik yaşıyorduk. O gece de en dolu olduğum an olmuştu.

"hapislerde de yattım büyük otellerde de açlık çektim açlık grevi de içinde ve tatmadığım yemek yok gibidir"

Sokak lambaları yanmıyordu. Mahallenin çocukları tarafından sapanlarla imha edilmişlerdi. Ay bulutların arkasında saklanmayı yeğlemişti.

"otuzunda asılmamı istediler kırk sekizimde Barış madalyasının bana verilmesini verdiler de"

Gecenin sabaha aktığı bir vakit, saatin karanlıkta patlayan sesine kısa bir süre için bir ses daha eşlik etti.

"otuz altımda yarım yılda geçtim dört metre kare betonu elli dokuzunda on sekiz saatte uçtum Pırağ'dan Havana'ya Lenin'i görmedim hiçbir tutum tabutunun başında 924'de partimden koparmağa yeltendiler beni sökmedi"

Çalan kapıydı. Çok resmi bir ses çıkıyordu kapıdan. Ciddiyetini bozmadan çılmaya devam etti.

"yıkılan putların altında da ezilmedim 951'de bir denizde genç bir arkadaşla yürüdüm üstüne ölümün"

Babamın beklediği bir sesti bu sanki. Çok soğuk-kanlıydı. Bize baktı gülümsedi. Siz uyumadınız mı daha, diye sordu. Biz onu cevapsız bıraktık.

"sade 52'de çatlak bir yürekle dört ay sürt üstü bekledim ölümü Şu kadarlık haset etmedim Şarlo'ya bile aldattım kadınlarımı"

Annem mi geldi baba, dedi uyanan küçük kardeşim. Ben başını okşadım, bana yüz vermeyerek babamın yanına gitti. Ama nedense babam başka birşeylerle ilgileniyordu. Üstelik ışığı da açmamıştı. Öylece karanlıkta bekliyorduk.

"konuşmadım arkasından dostlarımla içtim ama akşamcı olmadım hep alımlım teriyle çıkardım ekmeğim paramı ne mutlu bana"

Babam sessiz olmamız için bizi uyardı. Kapı çalmaya devam ediyordu. Perdeyi hiç oynatmadan dışarıyı görmeye çalıştım. Dışarı bayağı kalabalıktı. Ellerinde makinalı tüfekleri vardı. Yüzleri çok çirkindi.

"başkasının hesabına utandım

yalan söyledim başkasını üzmemek için ama durup dururken de yalan söyledim"

Daha önceden hazırladığı 3-5 kitabı alıp, ancak bir kitabın sığacağı apartman boşluğunun küçük deliğinden aşağı bıraktı. Yere düşürdüğü bir kitabı da kıştan beri kullanılmayan ve içi kağıt dolu sobanın içine sokuşturdu.

"bindim trene uçağa otomobile çoğunluk binemiyor operaya gittim çoğunluk gidemiyor adım bile duymamış operanın"

Kapı şimdi daha çok gürültü çıkartıyordu. Babam bizi yatırdı. Işığı açıp, kapıya doğru seslendi. -Kim o? Kapının öbür tarafı -Polis, polis açın, diye bağırdı. Babam kapıyı açtı. İçeriye bir sürü adam girdi. Silahlarıyla övünüyorlardı herhalde, sürekli kullanıma hazır tutmuşlardı.

"çoğunluğun gittiği kimi yerlere de ben gitmedim 21'den beri camiye kiliseye tapınağa havraya büyüciye ama kahve falına baktırdığım oldu"

Biz yeniden uyandık. Yataklarımızdan çıktık. Evi arayacağız dedi biri. Buyrun, dedi babam. Onlar zaten aramaya başlamışlardı. Yatakların altına baktılar, kitaplığı dağıttılar. Kitapları uzun uzun incelediler bilmiş tavırlarıyla. 20-25 polis evin altını üstüne getirdiler. Babamın saklayamadığı, Yılmaz Güney'in Salpa ve Boy-nu Bükük Öldüler kitapları için de bunları evde bulundurmayın diye uyardılar. Sizi bir daha rahatsız edebiliriz diyerek gittiler.

"yazılarımı otuz kırk dilde basılır Türkiyemde Türkçemle yasak kansere yakalanmadım daha yakalanmamı da şartı değil"

Gitsinler, hepimiz çok korkmuştuk. Babam bizi uyutmaya çalıştı. Bizden gizlese de birşeylerin farkındaydık aslında. Benden büyük ağabeyimi siyasi bir nedenden dolayı gözaltına almışlardı. Bu nedenle uyun bir saatte evimizi bastılar...

"başbakan filan olacağım yok meraklısı da değilim bu işin bir de harbe girmedim"

Sabah olduğunda, babam işe gitmişti. Bizler kahvaltımızı yapıp, günlerin olağan temposuna kapırdık kendimizi. Ama hep bir soru işareti oldu kafamda. Birgün merak edip babamın sobaya sokuşturduğu kitabı aramaya başladım.

"sığınaklarda inmedim gece yarılarda yollara da düşmedim pike yapan uçakların altında

ama sevdalandım altmışıma yakın"

Aradığımı bulmuşum. Kırmızı kaplı falandı sanırım kapağı. "Memleketimden İnsan Manzaraları" yazıyordu kapakta, biryerlerde de "Nazım Hikmet" yazılıydı. Bir çizgiyle portresi vardı. Ben de kitabı saklamaya başladım. Saklı arkadaşımı o benim.

"sözün kıyası yoldaşlar Bugün Berlin'de kederden gebermekle olsam da

insanca yaşadım diyebilirim"

Bir hafta sonra ağabeyimi serbest bıraktılar. Babam da zaten unuttu sobaya koyduğunu. Ben büyüdükçe saklı arkadaşım daha da yaklaştı bana ve gizliliğini yitirdi. Nazım Hikmet'i tanımaya başladım. Şiirini sevdim, ona öykümden de ilk başta. Yazları sevdim çünkü soba yakılmazdı. Yanacaklar kışa kadar beklerdi sobada.

"ve daha ne kadar yaşarım başımdan neler geçer daha kimbilir."

MUHSİN KIZILKAYA

CİNS İSİMLER

Hasret'im nazlıdır Sivas...

"2 Temmuz 1993 tarihinde ölen ve yukarıda adı ve hüviyeti yazılı olan kişinin gömülmesine izin verilmiştir."

(Sivas'ta yakılan 37 kişinin gömülmesine izin veren resmi belge)

Gazetede ki işimden olduğum, kavurucu bir sıcakla her yerin cayıp cayıp yandığı, sevdiğim kadının "sen yoluna, ben de yoluna" diyerek beni oracıkta bıraktığı, İstanbul'a ait kurduğum bütün düşlerin tuz buz olduğu, umutsuz, ağlamaklı, bir otobüse atladığım gibi artık temelli yerleşmek üzere kendimi Hakkari'de bulduğum bir zamanda aldım; Sivas'ta 37 kişiyle birlikte Hasret'in de diri diri yakıldığının haberini... Bir türlü elim varıp yazamadım ardından; ölüm henüz sıcakken, ölenin ardından kalın kalın laflar etmek çok manalı gelmiyor bana. Söyleyecek sözün varsa eğer, yazmaya değer birşey buluyorsan o insan hakkında, otur sağlığında yaz. Öldükten sonra "iyi bir insandı" demek artık neye yarar ki?..

Araya zaman girdi; ölümüne alıştım; hepimizin hemen hemen hergün bir sürü insanın ölümüne alışması gibi. Soğudu Sivas yangını; şairlerle birlikte yanan otel tekrar onarıldı; üç yıl girdi araya, şimdi onunla biraz hasret gidermek istiyorum.

Onu, Unkapanı'ndaki plakçı dükkanında düşünüyorum ne zaman aklıma gelse... Üzerine birtakım fotoğraflar ve karvizitlerin konulduğu, bir camla üstlerinin örtüldüğü masanın başında hep bir ezgiyi mırıldanırken...

[Kitlenin niyeti, öldürmektir ve kimi öldürmek istediğini bilir. Eşsiz bir karallıkla bu hedefe saldırır; kitleyi bu hedef konusunda aldatılabilmek olanaksızdır. Bir kitlenin, oluşması için bu hedefi ilan etmek, kimin öldürülmesi gerektiğini yapmak yeterlidir. (Elias Canetti, "Kitle ve İktidar"))]

Onunla ilk defa Unkapanı'ndaki dükkanında karşılaştım. Çalıştığım gazete için "Arabeskte Değişen Temalar" diye bir yazı dizisi hazırlıyordum. Yanında, şimdilerde çok meşhur olan, "Haydi Corc versene borç" parçasının mucidi, gençten oğlan vardı. Çocuk, "Abi Güneş Gençlik dergisinin kapağına resmimi basar mısın? Bak, başlık da hazır; genç kızların sevgilisi, gönülleri fethedecek dersen çok büyük kıyak

yaparsın" dedi. Hasret'le gülüştük; belki olur, neden olmasın dedik.

Bunları konuşurken Hasret başka yerdeydi, biliyorum. Sonra ilerledi dostluğumuz. Turgut Özal Kürtçe'nin üzerinde yasağı kaldırdığını açıklar açıklamaz, hiç zaman kaybetmeden telefon etti.

Şivan'ı bilmeyenimiz var mı artık bilmiyorum; yaklaşık yirmi yıldır Kürtçe besteler yaparak, türkü söyler. Yurtdışında yaşayan Kürtçe'nin en büyük sesi... Telefonda, bir arkadaşının -Murat Öttemir'in- Şivan'ın bir kasetini Türkiye'de yapmak istediğini söyledi. Buluştuk üç kişi, Şivan'ın kasetlerini köyduk önümüze, başladık bütün kasetlerden bir derleme yapmaya... Ben klasiklere gidiyorum, o ezgilere takıyor. Ben bu parçanın ne kadar sevildiğini söylüyorum, o müzik kalitesine bakıyor. Bir iki gün, tartışa tartışa, kafa göz yara yara üç kişi, -Hasret, Murat ve ben- bir derleme yaptık ve kasetin adını da "Ferze" koyarak çıktık oradan... Kaset çıktı, epey sattı; Hasret Kürtçeyle ilk hasretini gidermişti. Ve böyle başladı dostluğumuz; ama kısa sürdü. Tam bir yıl...

[Yıkım araçlarının içerisinde en etkilileyici olanı ateştir. Ateş ta uzaklardan gözüktür ve başkalarını kendine çeker. Yarattığı yıkımın giderilebilmesi olanaksızdır. Bir yangının ardından artık hiçbir şey, önceden olduğu gibi değildir. (Canetti.)]

Kısa boylu, esmer bir delikanlıydı. Sakalları her zaman bakımlı, kenarlarından temizlenmiş, gözlüklerinin ardındaki "munis, sokulgan" gözlerinde, büyük kente gelirken heybesine koyduğu ezgileri burada dillendirip, çok kişiye ulaştırmanın yemin billah kararlı tavrı okunurdu. Yırtmış bir delikanlı edası; evelallah bizim de müziğimiz var; bizim asıl müziğimiz, sizin birtakım türkücü bozuntularından dinlediğiniz ve kimi zaman adına arabesk dediğiniz, asıl sözlerinin bir kenara bırakılıp ezgisi gaspedilen müzik değil... Bak göreceksiniz, neler yapacağız bizler, size oralardan ne ezgiler getirdik diyen bir eda...

[Ateşe veren kitle, hiçbir şeyin kendisini durduramayacağı inancındadır. Ateş çevreye yayılırken, herşey kitleye katılacaktır. Yangın sonucu tüm düşmanlar ortadan kalkacaktır. Ateş en güçlü kitle simgesidir. Tüm yıkımlardan sonra ateş de kitle gibi sönmek zorundadır. (Canetti)]

O ezgileri bilir misiniz? Doğaçlamadır o ezgilerin çoğu. Bu işin eğitimini görmüş, eline herhangi bir çalgı aleti alarak, titizlikle, notalara basa basa birileri tarafından yazılmamışlar. İçten geldiği gibidir onlar.

Kimi zaman bir ölünün arkasındaki taziyeden, kimi zaman bir sevgilinin topuklan-

na vuran örüklerinden, kimi zaman kayalardan söken bir çığın önüne kattığı herşeyden, kimi zaman bir sel, bir tufan felaketinden, kimi zaman bir baskından, bir savaştan, bir ormanın güzelliğinden, bir ağacın yeşilliğinden, bir suyun berraklığından, bir çağlayanın gürültüsünden, bir dağın başında esen seher yelinden, pınl pınl berrak bir gökyüzünden yanıp sönen yıldızlardan, dolunaydan, zifiri karanlıktan, umuttan, umutsuzluktan, gözyaşlarından, yürek sevincinden, kimi zaman oğlunu askere uğurlayan bir ananın gözyaşlarından, bir sevgilinin hasret acısından, gurbete giden, gelip gelmeyeceği belli olmayan mehçul bir yolcunun gizeminden, dile vurulan prangaya duyulan öfkeden süzülüp gelmişler, notasız, partiyonsuz... Öyle doğaçlama... Notaları, onları yaratınların yüreklerinde gizli, derinliklerde. Notalan, ard arda dizilen sıfatlar...

İşte bu ezgilerin peşindeydi Hasret; onları bulunduğu yerlerden alıp, birtakım bildik çağdaş müzik aletlerine dökme peşinde... Ezgi avcısını vurdular Sivas ellerinde, yangın ezgileri sardı önce, notalar kaçıştı dumdandan, is ve duman önce onları sardı. Bir boşluk bulup "yıkım araçlarının en korkuncunda" kaçmaya çalışırken, önce o ezgileri kurtarmak istiyordu biliyorum. Şairleri yakarlarken, amaç onları değil, şiirleri yakmaktır; ozanları yakarlarken, amaçları bedenlerini ortadan kaldırmak değil, ezgileri yakmaktır biliyorum, biliyordu Hasret...

Kurtarabilseydi kendini, o gün, Unkapanı'ndaki dükkanında, gözlerini tavana dike, mırıldanarak yeni duyduğu bir ezgiyi uzun bir senfoniye dönüştürmeye vakit bulabilecekti. Çünkü daha çok çocuktuk, daha çok genç... Yapmak istediklerine başlangıç olarak sadece "Newroz Ezgileri"ni bitirmişti.

Dinlediniz mi Hasret'in "Newroz Ezgileri"ni? Hayır hayır, orada eline sazı alıp, birtakım Alevi türkülerini ardı ardına dizmemişti. Söz yok o çalışmasında. Ezgi... Varsa yoksa ezgi... Bir rüzgar dolandır yalçın kayaların hisarlarında, bir dağ keçisi süt verir yeni doğan yavrusuna, bir keklik sürüsü havalanır, tarlada alının terini silen bir ırgat bakakalır yükseklerden uçan bir tuma sürüsüne, bir ateş yanar uzaklardaki dağ doruklarında, bir avcı nişan alır avına, sevdiğine kavuşamayan bir sevgilinin yarası kanar, bıyıklan yeni terlemiş bir delikanlı mavzer kuşanır. Rüzgar türkü söyler, ağaçlar halaya durur, ırgatlar daha bir öfkeyle sallır tırpanlarını ekine, toprak ağlar, dil susar, notalar konuşur, havalanır notalar, Munzur'da, Gabar'da, Cilo'da börtü böcek, dağ taş kendi seslerini ödünç verir Hasret'in sazına...

[..... ateş, cezaya çarptırılanların ölümünü istemiş olan kitlenin yerine eylemi gerçekleştirir. Alevler kurbanı her yandan ulaşır; kurban her yandan yakalanır ve öldürülür. Cehennemde yer verilen dinlerde buna eklenen birşey daha vardır. Bir kitle simgesi olan ateş aracılığıyla gerçekleştirilen toplu ölüm ile cehennem dışlama, cehennemdeki düşmanlara teslim etme arasında bağlantı kurulur. Cehennemin alevleri yer yüzüne fışkırır ve bu cezaya layık olan tanrıtanımazı alır. (Canetti)]

Gültekin Hasret, Altıok Metin, Bezirci, Aysan Behçet, Koçak Asaf, Çimen, yangından arta kalan ezgileriniz, karikatürleriniz, şiirleriniz şimdi ateşten hesap soruyor. Hasretiniz "Sivas yangını"!

ALİHAN IRMAKKESEN

"Denize giden bir köpek gibi"

Sabahın erken bir vakti midir? Köpek denize gitmektedir. Denize gittiğini bilmeden, düşünmeden, öylesine ve ağır ağır gitmektedir, köpekler içindeki denize köpek. Bir resime gitmekte, bir resimden gitmektedir. Resime giderken de, resimden giderken de, köpeğin denize gidişi bir resim değeri kazanmaktadır ki, dondurulmuş bir zamanın içinde devinen bir şeyler sezilmektedir bu resimde. Gökyüzü, kumsal, deniz ve köpek birbirlerini sanki tamamlarken, bize birbirlerini tamamlıyorlarmış gibi gelirken, onlara bir resim değeri katan da budur sanırım, bir eksiklik esintisi de belirsiz kendini hissettirmekte ve sanki giderek daha çok esmektedir. Resmin bütünündeki kartpostal güzelliğinden kendinizi alıp da onu oluşturan nesnelere, ki aslında bu resimdeki temel eksik öznedir, işte onlara tek tek bakabilirseniz daha iyi duyacaksınız esintiyi. Gökyüzündeki kümülüste, kumların minik anafollar halindeki savruluşunda, denizin yer yer kaba dalgalı çırpıntısında ve köpeğin arada bir arka ayakları üstüne oturup kulağını kaşıyışında belirginleşen bir esinti. Bütün bu nesneler birbiriyle hiç ilgilenmiyordur aslında, birbirlerinin ne farkındadırlar, ne de umurunda. Peki, o zaman neden toplanmışlar bir resmin içine? Çünkü onlar olmazsa bu resim de olmazdı. Çünkü bu resim yalnızlığın resmi. Esintisi ondan, ondan ona bakarken duyulan ürperti. Bu kadar nesnenin toplamından yapılabilen tek şeyin yalnızca bir yalnızlık olmasının yüzümüze hoyratça çarpan esintisi. Nesnenin yalnızlığı! Ya yalnızlığın nesnesi ne, ya da kim? Özneye nesnenin bilinen karşıtlığının basit bir anlatımından ibaret olan bu resim kendini özne bizi ise nesne yerine mi koymaya kalkışıyor yoksa? Tamamen haksız sayılmaz ama, yalnızlığın yalnızlığı öznel bir yalnızlık olsa da, her yalnızın kendisi özne değildir hayata. Küçük ve acı bir şey, ama öyle...

Yalnızlığın bir yanıyla küçük ve acı bir şey, ama bir yandan da dünyaya açılmanın esaslı çıkış noktalarından biri olduğunu bilen Sabri Altınel, yalnızlığına hakim bir bilge-özne tavrını hiç yitirmeden, yalnızlıktan birlikteliklere, karanlıktan aydınlığa, ölümden yaşama uzanmanın şifirlerini yazdı. Sitemli ama asla kırgın olmayan sesinde bir kardeşlik türküsünün sadeliği ile, yalnızlığın sokaklarında dolaştı, sakın, düşünceli:

Yalnızlık sızıyor sizden

Ölümcül bir anı gibi sızıyor

Denize giden bir köpek gibi

Ölümcül olmak yalnızlığa özgü değildir ama. Birlikteliklerin de ölümcül olabildiği şu şehirde, esas meselenin hep dönüp dolaşıp o "insan olma onuru"na gelmesi bundan. Neyi ve neden yaptığımız/yapmadığımız kadar, nasıl yaptığımız/yapmadığımız da önemli. Yarınlar, insana, iyi ve güzel olan ne varsa tümüne sahip çıkarak, onlar için kavga ederek yeşertebiliriz yalnızlığın çölünü. Koynumuzdan içeri sızan esinti ne denli ölümcül olsa da, gökyüzünün altından ve denizin kıyısından yalnızlığı dağıtan bir ılık sesiyle geçebilenin güzelliği var bir de. Yalnızken güzel olmanın ıslığı. O zaman işte hâl yoluna girer şu özne-nesne meselesi. Kendi sesinizle yürüyüp giderken bir denizden başka denizlere, sesinize ses veren çıkar elbet. Esintiyi karışan ılık sesleri içinde, ayağımızın altından kayan kumların yumuşaklığında, ve görüş uzaklığının üç ilâ beş mili falan çoktan aşığı bir berrak-mavilikte. Umarsız bir yalnızlığın ağıtından, hepberlikte söylenen türkülere gitmenin maviliğinde. Yalnızlık ise, yalnız olabilmeyi bilmenin görgüsünün hayata katılmakta bir anlamı ve işlevi var diye, geçmektedir bu bahiste. Yalnızlık görgüsünün olmadığı yerde, birlikteliklerin esamesinin bile okunmadığını yaşadık, yaşıyoruz işte. Verimsiz ve beyhude bir yalnızlığın içine yuvarlanmamızı iştahla bekleyen ve bundan medet umanların karşısına, "denize giden bir köpek gibi" değil, okyanuslardan gelen bir insan gibi çıkmanın vaktidir şimdi. Aksi takdirde, giderek tatsızlaşan birçok şey gibi, yalnızlığın da tadı olmayacak yarınlarda, korkarım ki!

tuncer erdem

DÜŞKOVALAYAN

ATILLA ATALAY

MMM

Belleğimde bile tutmak istemediğim fotokopisiz günlerde, yaklaşan her sınav dönemi verilen her proje benim gibi çalışarak okuyan öğrenciler için bir eziyetti.

Tanıdım seni şişko. Evet, evet sensin, sensin o. Hiç değişmişsin. Aynı ablak surat, aynı sadist ifade. İyi, sen de bak bakalım bana, belki yüzüm aklına gelir. Yaa işte böyle kaçırsın gözlerini, yemedi vicdanın di mi? Yıllar sonra Merter MMM Migros'ta karşılaşacağımız hiç aklına gelir miydi? Ya yine minibüste karşılaşırsaydık, o zaman hemen hatırlardın kan çanağı gözlerimi, fena dokunurdum sana... Şimdi sen bi süre dolaş bakalım bulgurların arasında, fiyonk makarnalara felan bakın... Vicdanından kaçamazsın ama... Az sonra, deterjan reyonunun önünde, yine gözlerimi dikicem gözlerine.

Dr. Ziya Özeli'nin, bilimselliği şüpheli kanser ilacı Zakkum Ekstresini keşfini saymazsak, memleketimizin ilim ve fen hayatındaki gol kısırlığı bin yıldır felan sürüyor herhalde. Bendeniz, YÖK'ün icad olunduğu ve fakat fotokopi makinasının yeterince yaygınlaşmadığı günlerde "üniversite talebelerinin" çok daha "meşakkatli bir tahsil hayatı" yaşadıklarının bizzat şahidiyim. Çünkü YÖK'ün dayattığı, tektip, beyni giderilmiş, ezberci öğrenci tipi için en gerekli bilimsel edevat fotokopi makinasıdır. Aslında sadece öğrenciler için değil, bilimsel araştırmaları, yabancı literatürden arak, çoğu öğretim üyeleri için de aynı derecede vazgeçilmezdir.

Ben, "Fotokopinin akademik yaşamımızdaki yeri" konulu sosyolojik bir saptamaya girişmişken, o hala makarnaların önünde. Durum buğdayları durumu değiştirmiycek ama. İzlemeyi sürdürüyorum, her hareketi kontrolüm altında. Hele bi deterjanların oraya gelsin, aniden önüne fırlayıp, ööle bi bakıcam ki...

Belleğimde bile tutmak istemediğim fotokopisiz günlerde, yaklaşan her sınav dönemi verilen her proje benim gibi çalışarak okuyan öğrenciler için bir eziyetti. Eksik ders notlarının tamamlanması, söz konusu notlar bi şekilde tedarik edilse bile, konunun japoncaymış gibi gelen mealinin anlaşılması insanlık ötesi bir çaba gerektiriyordu. Derslere girmiş, "konuya hakim" arkadaşlar ediniliyor, bunların türlü çeşitli kaprislerine katlanılıyor.

Yolları gözleniliyor, defterlerini namusları gibi koruyan bu arkadaşlara ilaçlı gazoz içirilmediği kalıyordu. Fekat, benimle bu türden ilişkilere girip, zamanla bana alışmış, "nasıl olsa günün birinde kapağı dayanıp ders notu istiycek" düşüncesiyle karbon kağıdı edinip, çift nüsha defter tutmaya başlamış iyi kalpli arkadaşlarım birer ikişer mezun olup gittiler. Yüzlerce kişilik anfilerde tanımadığım bi takım kimselerden ders notu istemek iyiden iyiye zoruma gitmeye başladı. Tüm gücümü toplamaya karar verdim. Son projeye ilgili kimseden ders notu felan dilenmeyecek, zaten dört saate indirdiğim uykudan iki saat daha çalıp, dersleri sektirmiycektim. Netice itibarıyla ben öldürdüm, ama o okul biterdi.

Sen bunların hiçbirini bilmiyorsun tabi. Hem, bilsen bu neyi değiştirir ki. Makarnanın yanına bi de yoğurt al bakalım. Ben, herşeyi bütün detaylarıyla hatırlıyorum. O gün de Migros torbası vardı elinde. Naylonun içinden, aldığı kirpi süzgeci görmüştüm. O zamanlar pek modaydı onlar, demliğin ucuna takılıp, çay yapraklarını ayıklıyordu. Sonra "kirpi süzgeçler kanser yapıyor" dedikodusu çıktı. Maşallah senin sağlığın yerinde ama. Kilo bile almışsın. O parmaklar daha bir dolmalaşmış. Ah o senin dolma gibi parmakların. Sanki sıktıkları benim gırtlığımdı. Nefessiz kalıp öleceğimi sanmıştım. Şimdi... Sana naapmalı bilmem ki?

Rapido kalem, aydinger kağıdı üzerinde gönyeye yaslanmış, bir doğru boyunca ilerliyor. Her şey yolunda. Şu nalet projeye başladım ya bir kere. Başlamak bitirmenin yarısıdır. Geçen senenin ders notlarından, daha önceki projelerden felan bakıp, uydur kaydır yapıyorum işte bişeyler. Ama, galiba çok parladım kendimi. Bu kadar uykusuzluğu kaldıramıyorum sanki. Çünkü, kağıdın üstüne koymadığım bazı noktalar belirliyor. Sonra, söz konusu siyah noktalar, yer değiştiriyor. Ya da bana ööle geliyor. Hatta birisi zıplayıp burnuma tünedi. "Uyumam gerekiyor" diye düşündüm, yoksa noktalarla ilgili daha başka şeyler ileri sürmeye başlıyacaktım. Anlatılmaz bir kışkırtıyla uyandım. Pire.. O siyah

noktalar... Pire onlar... Paytak... Kedimiz... Hayvan tuhaf sesler çıkararak kendini pençeliyor. Sırası mı lan Paytak! Tam da eve pire getirecek zamanı buldun.

Pireyle mücadele ayrı bir konu. İnanılmaz sinir yıpratıcı, çok detaylı stratejiler gerektiren bir savaş çeşidi. Şu kadarını söyleyim, o minnacık yaratık bi insanın istikbaliyle ciddi oynayabilir. Proje yetiştirmek için evde kampa girdiğim ve asla dışarıya çıkacak zamanımın olmadığı o dört günü, projenin üstünde, beynimde ve her yerimde zıplayan yüzlerce pireyle geçirdim. Proje bittiğinde, uykusuzluktan düz birer çizgi haline gelmiş gözlerim, bir seri el kol hareketinden ibaret yaklaşık on adet tikim, iyiden iyiye gelişmiş kendi kendime konuşma huyum ve her an artık önüne geçememekten korktuğum, her şeyi birden yakma isteğim vardı.

Proje hesap ve detay çizimlerinin gösterildiği aydinger kağıdını, yaklaşık birbuçuk metre boyunda bir rulo yapıp, okula doğru yola koyuldum. Taksim Sarıyer minibüsü kalkmak üzereydi. Bir tek, minibüsün kapısının ordaki üçlü koltuğun kapağı bakan tarafında yer vardı. Elimde proje rulosuyla kapının yanına oturup, uykuya karşı direnmek için hocanın proje tesliminde sorabileceği bir kaç sorunun cevaplarını ardarda tekrar ediyordum. Proje rulosunu nazikçe avuçlamış, kapıdan tarafta, bir ucu minibüsün tabanında diğeri tavanına yaklaşmış dik bir şekilde tutuyordum. Derken, Kışlaönü Durağ'ında minibüsün hidrolik kapağı "foss" diye açıldı. Ve O şişman kadın... Binmek için minibüs merdivenine bir ayağını attı. Daha sonra elini uzatıp, o dolma gibi parmaklarıyla benim proje rulomu kavradı. "Naapırsun teyze, o tutunma direği diil" diyebilirdim.

Ama o çoktan, aydingeri buruşturmuş ısrarla kendine doğru çekip, binmek için destek almaya çalışıyordu. İki saniye içinde, aydinger rulosu, benim ve şişman teyzenin ellerimizin arasında bir çok noktadan burulma momentine maruz kalarak yamırı yumru oldu. Gözümün önünde binlerce dijital rakam, rapido uçları, ders yüzü yastıklar ve pireler, pireler uçuştı. "Neden ama yaa, neden?" dedim. Kadın, korkup, ruloyu bıraktı... Minibüse binmekten vazgeçti. Hidrolik kapı, "foss" diye kapandı.

Gözlerimi, gülmekle ağlamak arası doldurmuş, anlamsız anlamsız, kırmızı mercimek ve baldo pirinçleriyle dolu bir rafa bakıyordum. Teyze, kasanın oralar da bi yerlerde, gitmek üzere biliyordum. O'na yıllar sonra kendimi hatırlatmaktan vazgeçtim. Yalnız, torbasına gizlice, düsten pire yumurtalarıyla, yaşanamamış günler güncesinden dört yaprağın fotokopisini attım...

Vedat Özdemiroğlu

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

Vedat Bey, kahramanlığının yanı sıra ünlü bir oyuncudur da. Fakat sadece bir piyeste, Godot'u Beklerken'de oynamıştır. Hem de Godot rolünde!

Mavi Pijamalarınla Yalnız Benim Olsaydın (taze macera)

Vedat Bey, üç adet bisküvi ve bir bardak kalsiyum sandozdan oluşan kahvaltısını yaptıktan sonra bir sigara yaktı, içmeden söndürdü. Balkona çıkıp gerindi.

Kafasının içinde bir garip şiir dönüp duruyordu. Birden dile gelmek ve şiiri bağırarak okumak istedi. Olmadı. Tekrar gerindi. Kendi kendisine "Dile gelmeyen, dize gelir!" diye mırıldandı.

Dışarda, herkesin bakıp selam verdiği yöne gözlerini dikti ve postacının gelmekte olduğunu gördü. Postacı, az sonra Vedat Bey'in kapısında, görkemli beyefendiye bir telgraf getirmişti. Vedat Bey, postacı dostuna bir adet Neruda kitabı hediye etti, el sıkıştılar, postacı gitti.

Telgraf, İzmir'den gönderilmiş idi: Bir bayan hayranı, 200 yıllık şarabını paylaşmak için Vedat Bey'i o gün öğle yemeğine davet ediyordu.

Vedat Bey, uçakta telgrafı bir kez daha inceledi. Zevkli bayan Karşıyaka'da oturuyordu. Vedat Bey düşündü: Nasıl Karşıyaka? Bir semtin adı karşı taraftan görenlerin takdirine bırakılabilir mi? Buraya göre de orası Karşıyaka değil midir? Vedat Bey, kemerini takması için kendisini uyararak, düşüncelerini dağıtan hostesin kulağına bir şeyler fısıldadı. Hostes özür diledi ve ağlayarak uzaklaştı.

Vedat Bey, İzmir'e yağmurla birlikte indi. Onbeş dakika sonra, lüzumundan fazla sarışın kadınla kadeh kaldırıyorlardı. Vedat Bey, şaraptan yudum aldığında, içkinin ilacli olduğunu farkettiler ama sakın sa-

kin yemeğini yedi. Hemen davranırsa olayın iç yüzünü öğrenemezdi. Az sonra bayıldı.

Ayıldığında şömine yanıyordu, Vedat Bey sınıksız bağlanmıştı. Kendisine geldi ve karşısında gülümseyen kanlı sarışına şunları söyledi: Aşk nerede diye sorma / Tutarsan bırakma sakın / Gerçi gülden uzak ama / Bülbüle de değil yakın... / Bir gemi yapıverdi Nuh / Kusur bulabilene yuh / Tek seninki mi yorgun ruh / Sağına solu na bakın... / Vedat der ki gül soldu mu / Bülbülün vakti doldu mu / Bir de karanlık oldu mu / Aşk çekip gitsin, bırakın...

Sarışın bayan, gözyaşları içinde Vedat Bey'i çözdü. Vedat Bey, hangi örgüt adına çalıştığını sordu. Kadın "FBI" dedi. Vedat bey "FBI, dünyaya hükümdâr olmaz!" dedi, kadının yanağını sıkı ve çekip gitti.

Vedat Bey, az sonra Antalya yolundaydı, yıllar önce oraya yerleşmiş olan Hollandalı ve mutlu dostunu ziyarette gidiyordu. Mutluluk sahiden var mıydı, yoksa Godot gibi adı var ama kendisi görünmez miydi?..

SONER GÜNDAY

Eleştirmen ORÇUN'un günlüğü...

5 Ocak: Tatile geldim, pansiyona yerleştim.

7 Ocak: Olay unutuldu mu diye sormak için İstanbul'u, işyerimi telefonla aradım. Fakat Rauf'un yerine kısım şefi çıktı telefona. Korktum, heycanlandım, benim olduğumu anlamasın diye İngilizce konuştum. (Sanki yurtdışından arıyormuş gibi, hatlar karışmış, yanlış numara düşmüş efekti yaptım.)

9 Ocak: Acaba İtalyanca konuşsay-

dım daha mı iyi olurdu. Çünkü düşündüm de konuşmanın sonunda "Ayem söri" diyince, o da "Nat importını Sör" dedi, ama sesindeki tonlamayla sanki "senin olduğunu anladım Orçun, kimi kandırıyorsun. İstanbul'a döndüğünde seni öyle bir dövücem ki reality şov'lara jenerik olacaksın" der gibiydi.

9 Mart: Kaç gündür dalgınlıkla Mart yerine Ocak yazıyordum. Özür dilerim. Bu olaylar beni çok yordu.

10 Mart: Tekrar özür dilerim.

12 Mart: Bu sabah kahvaltıda karşı masaya bi Çinli turist oturdu, gülümseyerek "gut morning" dedi, şaşırdım, heyecanlandım, ne diyeceğimi bilemedim.

14 Mart: Bu Çinli'de bi iş var aga, nerde görse "hello" diyo.

15 Mart: Olayı çözdüm, bu Çinli hırsız, benim paramı çalacak.

16 Mart: Tabii... Önce "gut moring", "Hello" sonra samimiyet, sonra bayıltıcı haplar içirip paralarını çalacak.

17 Mart: Yarın Çinli'yle kavga edip dövmeye karar verdim. Öyle ya, parayı çalıp Çin'e kaçsa bi daha nasıl bulabilirim ki. Ondan sonra işin yoksa kalk git Pekin'e Çinli ara. Hem duyduğum kadarıyla Çin'in nüfusu 1 milyar civarındaymış. O kadar insanın içinden nasıl derim ki "Aha, işte benim parayı bu çaldı."

18 Mart: Kavga etmek için kahvaltı masasında saatlerce Çinliyi bekledim. Eğer gelseydi yine "gutmorning" deseydi, bi bahane bulup kavga çıkartıp girişecektim.

19 Mart: Düşündüm de iyi ki gelmemiş. Çünkü bu Çinli halkının büyük bi kısmı ful kontak karate, Aikido bilir. (Her an sopayı yiyebilirdim)

20 Mart: Çinli'ye iyi davranmaya karar verdim. Bu gün resepsiyonda karşılaştık, el kol hareketleriyle "Çinlileri çok severim" demeye çalıştım. Fakat anlamadı galiba.

21 Mart: Anladı da anlamamazlıktan geldi belki de.

22 Mart: Cani, katil!

23 Mart: Çok korkuyorum.

24 Mart: Bu gün pansiyoncudan Çinli hakkında bilgi almaya çalıştım. "Yav abi bu Çinliler nasıl insanlardır" dedim. Gülererek dedi ki, "Abi o Çinli değil, Japon'dur."

25 Mart: Akli sıra beni kandırarak, galiba pansiyoncu da Çinliyle işbirliği içinde.

26 Mart: Galiba uluslararası bir çetenin içine düştüm.

27 Mart: Akşamüzeri gizlice pansiyoncunun odasına girdim. Çinliyle kurdukları suç örgütünü ortaya çıkartmak için delil aradım. Fakat bir şey bulamadım.

28 Mart: Galiba pansiyoncu odasına girdiğimi anlamış, biraz soğuk davranmış bugün.

29 Mart: Odaya girenin ben olduğumu anlamasın diye "Abi iki gece önce bi tıktılar duyduunuz mu, sanki pansiyona hırsız girdi sandım" dedim. Pansiyoncu "Yoo ben bi şey duymadım" diye yanıtladı ama sanki "evet duydum, o sendin" der gibiydi.

30 Mart: Bütün gece uyumadım, pansiyoncuyla Çinli beni vurmaya gelirlerse, tetikte olayım diye bekledim.

31 Mart: Bugün odamdan dışarı hiç çıkmadım. Akşam olunca bavulu yatağa koydum, kendim gardolapta uyudum. Fakat kimse gelmedi.

1 Nisan: Bu gece bavulu gardolaba koydum, kendim yatakta yattım, yine kimse gelmedi.

2 Nisan: Bu gece hem bavul hem ben yatakta yattık, hayret yine gelmedi!

3 Nisan: Galiba sinirlerimi bozup bana hata yaptırmaya çalışıyorlar. İşimi o zaman bitirecekler.

4 Nisan: Kaç gündür bi şey yemiyorum, keşke İzmir'ten geçerken biraz pişmaniye alsaydım, şimdi yerdim. Dönüşte alırım dedim, keşke alsaydım.

5 Nisan: Pansiyoncu sabah geldi, kapıyı çaldı. "N'oldu Orçun bey kaç gündür ortada yoksunuz, merak ettik" dedi. "Yok bişey iyiyim" dedim. Akli sıra güvenimi kazanacak.

6 Nisan: Gizlice kaçmaya karar verdim. Fakat pansiyonun hesabını ödemedim kaçarsam peşime düşerler, yakalarlar. En iyisi karanlık çökünce parayı resepsiyona bırakıp kaçmak.

7 Nisan: Kaçmak çözüm değil Orçun, en iyisi kalıp mücadele etmek.

8 Nisan: Çapını bil Orçun, koskoca uluslararası bir çeteyle mücadele edemezsin, en iyisi yalaklanmak.

9 Nisan: Bugün gizlice pansiyondan çıktım, çarşıya gidip pansiyoncu ve Çinli'ye hediye aldım, getirip verdim, "ne gereği vardı abi" dediler. Gözyaşlarımı tutamadım "siz herşeye layıksınız" dedim, ağladım, teskin ettiler.

10 Nisan: Artık çok mutluyum, hediyelere bir milyon lira harcadım ama olsun, çete beni affetti.

Gözaltı

"Beni gözaltında kaybedecekler. İnsan Hakları Derneği'ne bunu bildirin, haber verin!"

Birkaç ay önce mizah öyküleri yazdığım haftalık sol bir derginin yazar-çizerleriyle birlikte ev yemekleri yapan ufak bir lokantada oturmuş bir şeyler yiyorduk. Sokaktan o anda gelen telaşlı insan seslerini duyunca ikiye-üçer dışarıya çıktık. Gördüklerimiz karşısında hepimizin ilk tepkisi kımıldısızlık olmuştu. 24-25 yaşlarında esmer bir genç, kolunu ve boynunu kavramış ve kendisini ille de kaldırım kenarındaki beyaz otomobile sokmaya çalışan uzun boylu, iri-kırıyım bir adamla boğuşuyor ve boyun damarları şişmiş bir şekilde hırıltılı bir sesle bağırıyordu:

"Beni gözaltına alıyorlar! Beni kaybedecekler!"

Dükkanlardan çıkanlar, pencerelerden merakla kafalarını çıkarıyorlar ve yoldan geçenlerle kalabalıklaşan insanlar bu ülkeyi kıyısından köşesinden tanıdıkları için, temkinli bir şekilde, olup biteni oldukça uzaktan izliyor, hiç kimse hiçbir müdahaleye yeltenmiyordu. Kısıvrak yakalanmış ve gözlerine dehşetin izi vurmuş genç ise hâlâ çırpınıyordu:

"Beni gözaltında kaybedecekler. İnsan Hakları Derneği'ne bunu bildirin, haber verin!"

Dal gibi çocuğu bir türlü arabaya sokamayan, haykırmasını engelleyemeyen sivil

polis gittikçe daha çok sinirleniyor, o sırada başka bir gencin peşine düşmüş, fakat elinden kaçırıldığı için bir hayli hayıflanmış bir şekilde sokağın öbür ucundan telaşlı adımlarla gelen arkadaşından yardım istiyordu.

Böyle bir sahneyi bir filmde görseniz ya da herhangi bir gazete-dergide bir fotoğraf karesi olarak karşınıza çıksa bu sahne, kanınız donar. Fakat o anda bunca zamandır baskı, endişe ve sinirlenmişlik duygularıyla donatılmış olan bizler, bu toprakların kendisini daha hakiki sanan insanları, tepkisizlikte ısrar ederek, çatılmış kaşlarımız ve gerilmiş yüzlerimizle öylece durmuş bekliyorduk.

Birden sokağın ortasında çok zarif bir kadının sesinin patlamasıyla irkildik:

"Bir dakika! Ne yapıyorsunuz siz, bu çocuğu nereye götürüyorsunuz?"

O zamana dek akıl almaz bir suskunlukla her şeyi seyretmekte olan kalabalıkta bir kımıldanma oldu. Herkes başını çevirmiş, şaşkın gözlerle bu kadını arıyordu. Birazdan kadın görüldü. Üzerinde çok pahalı ve şık mantosu, omuzunda küçük-siyah-parlak çantası, orta derecede makyajlı yüzü ve yukarıya doğru taranmış bakımlı saçlarıyla ufak-tefek bir kadındı bu. Çok minik adımlarla ve imrenilesi bir kararlilikla, 15-20 dakikadır süren kargaşa, telaş ve korkuyla he saplaşıyor, intikam alıyormuşçasına gayet sakın yürüyordu. Esmer delikanlı da, iki sivil polis de oldukları yerde kalmışlardı. Yavaşça arabaya yaklaşan kadın ses tonunu yükseltmeden, yine aynı soruyu sordu:

"Ne oluyor? Bu çocuğa ne yapmak istiyorsunuz?"

İrkiyım polis hiç beklemediği bu soru karşısında önce afalladı, sonra kendisinin kim olduğu aklına düştü ki, öfkesini zaptetmeye çalışarak cevapladı:

"Bu adam şüpheli şahıs. Şubeye götürüreceğiz."

Esmer delikanlı ise bu yeni durum karşısında biraz güç bulmuş, biraz sakinleşmişti. Bağırımdan çatallaşmaya yüz tutmuş sesiyle:

"Hayır. Ben şüpheli değilim. Kimliğim, adresim, her şeyim belli. Bir derginin muhabiriyim. İnsan Hakları Derneği'ne haber verin." dedi.

İki sivil polis daha da hırçınlaşarak esmer delikanlıyı bir an önce arabaya sokmaya, görevlerini yerine getirmeye uğraşırken, bakımlı kadın aynı yeknesak sesiyle, rutin sorusunu sormaya devam ediyordu.

Kalabalıktan da cılız ve kararsız da olsa birkaç ses yükselmeye başladı o anda: "Götürmeyin!", "Suçu ne?"

Bizim taraftan ise çıt çıkmıyordu. Bilmek endişelenmek demektir herhalde. Hitler'in zamanında "İdamlar kahramanlar yaratıyor. Kaybedin!" diye emir verdiğini, Arjantin'deki Mayıs Anneleri'ni, Latin Amerika'da düzen muhaliflerinin uçaklarla okyanuslara, kanalizasyonlara atıldığını, 12 Eylül'de bu ülkede beşyüzüne yakın insanın gözaltına alındığını, bunların birçoğuna işkence yapıldığını, kimsesizler mezarlığında birçok faili belli olmayan insan ölümlerinin yapıldığını, dünyanın zulümle, kanla örülmüş tarihini, devletin gerekirse nasıl azgınlaşabileceğini, illegal yaşamı, sivil polisi ve paranöyanın ne anlama geldiğini biliyorduk. Ve bu yüzden ürküyorduk.

İki sivil polise müdahale eden kadın ise ya bunları bilmiyordu, ya da çok cesurdu.

O sırada sokakta İnsan Hakları Derneği üyesi avukatları olduğunu sonradan öğrendiğimiz bir genç kadınla iki ortayaşlı adam belirdi. Onlar da hızla olayın olduğu yere doğru koşmaya başladılar. Polis hâlâ esmer delikanlıyı arabaya bindirememiş, son çare halktan destek bulmaya çalışıyordu.

Avukatların da işe karışmasıyla olay iyice çetrefilleşmişti. İrkiyım polis kalabalığa dönerek, "Bir şey olmayacak. Sadece götürüp ifadesini alacağız. Niçin korkuluyor bu kadar polisten? Biz de sizin gibi etten kemikten yaratılmamış mıyız? Ben de sizin gibi insan değil miyim?" demeye başladı. Avukatlar ise hemen oracıkta sokağı mahkeme salonuna çevirmişler, hem hesap soruyor, hem de kendiliğinden "müvekkilleri" olmuş esmer delikanlıyı savunmaya ve kurtarmaya uğraşıyorlardı. Sonunda anlaşmaya varıldı. Esmer çocuk şubeye götürülebilirdi, ama bir şartla. Avukatlardan biri de onlarla beraber gidecekti. Ortalık biraz yatışır gibi oldu. Herkes beyaz arabaya binmeye başladı. İrkiyım polis ise terli ve kırmızılaşmış yüzüyle arabanın hemen yanında durmuş sitemkâr bir sesle habire çevresine çığlıklar atıyordu:

"Ne var bunda işte! Bakın hep beraber gidiyoruz. Korkulacak bir şey var mı?"

Son olarak da kalabalıkta rastgele insanlara sormaya başladı:

"Sen mesela kardeşim! Sen polisten korkuyor musun?"

Kime sorduysa cevap alamadı. En son seyrelişmiş saçlı, gözlüklü, gençten bir adam uzattı işaret parmağını:

"Korkuyor musun hemşerim sen polisten?"

Gözlüklü genç hafifçe gülümsedi ve başını sallayarak, "Evet..." dedi ve ekledi, "maalesef!.."

Beyaz araba hızla hareket ederken korkunun aslında insanın kendi beynine küsmesi anlamına geldiğini düşündüm. Bir de İnsan Hakları Derneği üyelerinin çabalarını ve ısrarlarını görünce Aziz Nesin'in yıllar önce sarfettiği bir laf gelip oturdu aklımın bir köşesine: "Çağdaş insan örgütlü insandır."

Oktay Güzelöğlu

JIGOLO

Güneş, doğudan doğar batıdan batar, doğa kuralıdır bu. Arkadaşım Güneş, doğa kurallarını bozdu ve batıdan doğdu. Hem de en batıdan. İstanbul'un fakir semtlerinden birinde bir gecekonduca dünyaya geldi. Ona yalnızca Güneş derlerdi. Fiziği adına yakıştırdı. Sınn gibi uzun boylu, en usta plastik cerrahların sanat tarihlerine mal olmuş heykel taşların, keskiyle yontamayacağı kadar, güzel bir yüz. Fakirliği yüzünden, okuyamamış güzelliğinden dolayı el üstünde tutulmuştu. İşsiz güçsüzdü, çalışmazdı. Tek özelliği, dans etmekte. Beyoğlu'nun en popüler lüks gece kulüplerinden birinde takılır dans ederdi. Ama ne muhteşem dans, Tanrı onu dünyaya getirirken sen yalnız dans edeceksin diye kulağına fısıldamıştı sanki. Dans ederken, yılanın koşarken vücudunun aldığı kıvraklığı, kuğunun sudan başını çıkardıktan sonra, boynunun kemiksizliğinden dört bir yana dönüşü gibiydi. Bu özelliklerin bileşimi onun dans edişinde bütünseldi. Arap atlarının yarışa başlamadan evvel ön ayaklarıyla yere vuruşları gibi, Güneş uzun bacakları ile piste vurduğunda, yaşlı zengin eşcinsellerin, pörsümüş zengin yaşlı kadınların yüreğinde top gibi patlardı. O pistte tek başına kalır etrafını görmemesine bir mevlevi huşusu içinde dansını eder, kendisi etrafını görmez ama yerine görenler vardır.

Güneş; sürekli şişman, vakur bir kadın ve kendi boyuna yakın, düz saçlı, muhzun bir kızla, birlikte otururdu. Kız sevgilisi idi. Bazen dans Güneş'e eşlik ederdi. Birlikte dans ederlerken gökyüzünden uçan melekler gibi biçim alırlardı. Şişman vakur kadın yanlarında otururken anaç bir kartal gibi ikisini kanatlarının altında sıkı sıkı tutar, etrafa bunlar benim mallarım der gibi bir görünüm verirdi. Doğruydum mallar ona aitti.

Güneş dans ederken etrafına ışık saçardı. Saatlerce ettiği dans son bulduğunda, bulutların arasından sıyrılarak yorgun masaya döner üçgeni tamamlardı. Şişman kadınla daha sık konuşurlardı. Gece yansı bir saatlerde, Güneş ortadan kaybolurdu. Şişman kadınla mahzun güzel hiç konuşmadan başbaşa kalırlardı.

Mahzun güzelin gözlerinden, bazen nedeni bilinmeyen damlalar, masanın üstüne kan gibi akardı. Şişman, vakur kadın, hep neşeli, uzun ağızlıklı sigarasını, tütürerek, etrafa gülücüklü selamlar gönderirdi. Sabaha karşı mahzun güzelle birlikte kulüpten çıkarlardı.

Bazı geceler, iki sevgili başbaşa otururlar, çok az konuşurlar yalnızca gözleriyle bakışarak birbirlerini anlamaya çalışırlardı. Hiç güldüklerini gören olmamıştı. Ne dargın ne de barışık halleri vardı. Şişman vakur kadın yanlarına geldiğinde, hep o konuşur, gülerdi sesini çatlatı çatlatı o kadar çok gülerdi ki bütün dikkatleri üzerlerine toplardı. Üçü birlikte viskilerini yudumlayarak kendi dünyalarını oluşturlardı. Aylar ayları kovaladı. Mevsimler döndü, Güneş gözle görülür biçimde az ışık saçıyordu, göz kamaştırmıyordu. Hareket-

leri ağırlaşmış, dansları yavaşlamıştı. Güneş fiziksel kararmaya yüz tutmuştu. Fakat farkedilen ayrı birşey vardı, Güneşle mahzun güzelin sohbetleri fazlalaşmıştı. Sanki eskiden konuşamadıklarının acısını çıkartmasına birbirlerine sarılarak kahkahalar atıyorlardı. İnsana tuhaf gelen şey Güneş parlarken konuşmadan oturan çift şimdi neşe içindeydiler.

Anlamsız gelir insana, ama öyle yaşamalar vardır ki zıddına işler bu da zıddına işleyenlerden, ayrıca farkedilen birşey daha vardı. Devamlı gülen şişman vakur kadın somurtuyordu. Denge bozulmuş üçgen yer değiştirmişti.

Birgün Güneş'in şu sözleri dengeyi bozulduğunun göstergesi idi. Sermayen gün geçtikçe eriyor, yenisini çabuk bulsan iyi olur. Yemimi kesmeye başladın ama daha mutluyum, eriyorum, eridikçe de rahatlıyorum.

Yem dediği şey eroin idi. Şişman kadının cevaplamadığı küstah bir tavırla kalktı gitti. Güneş, mahzun güzel'e sarıldı. Titriyordu. Bitkin bir halde birlikte kalktılar.

Güneş, Güneş, Güneş diye bağırsanız bile duyamazdı. Yirmibeş yaşındaydı. Yaşamı dans, geçim aracı pörsümüş sosyete kadınlarının ve yaşlı zengin eşcinsellerin koynunda belli bir fiat'a yatıp onları memnun etmek, batmaya yüz tutunca asıl sevgiliye sarılmak. Üzerinden para kazanan pezevenker daha doğarken batmış güneşleri çıkaracaklar, yaşamadıkları yaşlarda kendi çıkarları doğrultusunda tekrar batıracaklardı. Bu da yaşamın bir yüzü idi. Arkadaşım Güneş de batmıştı. Tekrar doğmamacasına...

KARA ÇALAN

Nihat GENÇ

Şehrimize hoşgeldin Don Kişot!

Don Kişot idealist bir yaratıktır. Her idealist gibi, coşkularını, düşüncelerini, inançlarını, yani kendini kandırmıştır. İdealizm, başka türlü bir ülke, başka bir aşk, başka bir inanç, başka bir çözüm olmadığına 'kesinlikle', kayıtsız-şartsız inanmış bir gençlik tanrısıdır. Bir ömür bu tanrıya heba edilir.

Birçok büyük eleştirmen Don Kişot'u tarihin en büyük romanı olarak görür, Don Kişot romanların romanıdır. İhtişamını, kahramanlarını, onurunu kaybetmiş bir toplumda sefil bir hayat yaşar Don Kişot. Gerçeği kabullenmez. Atalarının yaşadığı gibi, onuru, soyluluğu, kahramanlığı, cesareti ve korkusuzca savaşı tek başına oynamaya başlar.

Birkaç asır önce yazılmasına rağmen neden Don Kişot modern çağın en büyük klasikleri arasındadır? Çünkü modern toplumlar, köleleştirdiği ülkelerin hafızasını-onurunu silip geçer. Tarih, onur, sömürgecinin umurunda değildir. Mc Donald köftesi kahramanlık-onur-şan hiç tanımaz. Kültürünü, inadını, geleneğini, cesaretini, yaşama coşkusunu kaybeden modern insan: Birey; ne zaman umutsuz, lanet, sefil dünyaya karşı koymak, direnmek istese, kendisini bir Don Kişot olarak görür.

Modern dünyaya kafa tutan tüm asiler, önünde sonunda Don Kişot gibi efsanevi halk kahramanlarının ismini bayrak gibi dalgalandırır. Jan Darc Fransız ulusunun en büyük sembolüdür. Fransız milliyetçileri solculara karşı iki asır onun efsanesini kullandı. Ne ilginçtir ki, II. Dünya Savaşı öncesi, büyümekte olan Komünist Parti dahi, sonunda Jan Darc'ı "halkın kızı" ilan edip, saflarına katmaktan başka çözüm bulamaz.

Kurulu topluma kafa tutan her asi, önünde sonunda geleneklere başvuracaktır. Önünde sonunda gerçekle-hayali karıştıracak, gönüllü olarak hayali bir kimliğe, hayali savaşına umutsuzca devam edecektir.

Modern dünya yüzbinlerce Don Kişot üretmiştir. En ünlüleri şairler, edebiyatçılardır. Abartısız ve namuslu entellektüeller bile onun o büyük yalanına burun kıvrımadı. İçimizdeki Don Kişot'un cesedi çoktan çürüse de, bizi vareden büyük koku, korkusuzluğun kokusu, hâlâ orada saklı. Çürüyen insani değerlere karşı aydınların tek losyonu hâlâ Don Ki-

şot'tur, hâlâ ulaşmak istediğimiz yere tek bir uçak kalkar: Don Kişot...

Acımasız gerçeklik, Don Kişot'u rüyalarımızdan kovsa da, Don Kişot, entellektüel jestlerimizde hâlâ tılsımlı, büyümlü yerini koruyor.

Edebiyatçılar, aydınlar, artık toplum için zararsız, hatta faydalı Don Kişot'lardır. Burjuvaya ve umurunda olmayan kitlelere, umutsuz kavgalarının metinlerini satmanın anlamı nedir? Açlıklarından, sefil hayatlarından oluşturdukları menüleri, romanları, resimleri, doyumsuz paralarla değiş-tokuş etmelerinin sebebi nedir?

Neden coşkularını inanmadıkları dünyanın insanlarına kurban ederler! Anlamsız, başıboş, bir hiç bile olmayan resimleriyle artık kimseyi kandıramayacakları için, büyük paralar veren kolleksiyonculara da önce bir Don Kişotluk satılmalıdır.

Bir de kontrolden çıkmış Don Kişot'lar vardır. Onların önünü, edebi, siyasi oyuncaklarla sınırlayamaz, ödüllere, ünvanlarla ruhunu tatmin edemezsiniz.

İşte onlar, bir anda toplumları sürükleyen, coşturan olağanüstü kahramanlıklara aday insanlardır. Çok incelmış bir tel üstünde Tanrı'yla hesaplaşırlar. Bir anda, o büyük kahramandan, birden, büyük sapık bir canavar çıkabilir.

Önüne çıkan kasabaları yakarak kırarak ilerleyen Timur'u, Cengizhan'ı büyük kahramanlar olarak da görebilirsiniz, birer sapık canavarlar olarak da...

Nasıl oluyor da, toplumlar, kahramanlarıyla-sapık canavarlarını ayırdedemiyorlar. Çünkü Don Kişot'lar, melek kadar saf, çocuk kadar berak, bir peygamber kadar dürüst, annemiz kadar içten insanlardır. Kurulu topluma-pisliğe, asla bulaşmamış, entrikalardan ustalıkla uzak durmuş, kirden-günahtan profesyonelce arınmış insanlardır.

Ve içimizde kararını vermiş tek insandır Don Kişot. Bu ruhsal hastalığı

bir çocuk gibi kapmamızın sebebi de, Don Kişot 'kansız-kılıcsız-silahsız' bir şövalyedir. Oyunla-savaş. Bisiklet ve başkaldırı.

Don Kişot'lar tarihi, toplumu, dünyayı başka bir dil içinde konuşurlar. Mesela; bir hemşire ona iyilik etmişse, tüm hemşireler onun gözünde iyidir, kötülük etmişse, tüm hemşireler kötüdür. "Genel", "bütün", "hep", "herkes", "kesin", "mutlak", "olmazsa olmaz" kavramlarına hayran insanlardır. İkiyüz yıldır batıya karşı savaş veren gelenekselci kitlelerin de böyle genel ifadeleri vardır. En önde yalın kılıç, büyük şeytan: Batı. Finlilerin ayrı bir tarihi, düşüncesi olması, bu genel içinde önemsiz bir ayrıntıdır. Dünya ikiye ayrılır: Melekler-Şeytanlar!

Don Kişot idealist bir yaratıktır. Her idealist gibi, coşkularını, düşüncelerini, inançlarını, yani kendini kandırmıştır. İdealizm, başka türlü bir ülke, başka bir aşk, başka bir inanç, başka bir çözüm olmadığına 'kesinlikle', kayıtsız-şartsız inanmış bir gençlik tanrısıdır. Bir ömür bu tanrıya heba edilir.

Kusursuz bir idealizm, kafesini kaybetmişse, ölümcül bir serseriliğe, geri dönülmez bir uyuşturucuya, anlamsız bir boşluğa kabadayı bir sertlikle sürüklenebilir. 12 Eylül öncesi ellerindeki kusursuz idealizmleriyle ülkenin, insanların canlarını yakan gençler, 12 Eylül'de idealizmleri ellerinden alınınca aynı soruyu sordular: Şimdi ben ne yapacağım? Çünkü, aynı kusursuz idealizm, bu sefer kendilerini, canlarını yakıyordu. Onları, genel konuşturmaya alıştırmış kusursuz ideolojilerinden sıyrılıp tarikatlara sığınan sağcı gençler, çok geçmeden şeyhlerini, dünyanın en büyük şeyhi olarak, şiir dergisi çıkartan solcu gençler de üstadlarını dünyanın en büyük şairi olarak görmekte gecikmediler.

İdealizm, insanlığın en saf minerali coşkuyu taşır. Rüzgârın önünde yayılan yangın gibi, her bedeni, her ülkeyi anında sarhoş eder. Bu yangının yakıcı büyüünden kim kurtulabilir?

Bu yangından yalnız 'su katılmış acı gerçek' kurtulur. Bu amansız zırl zırl gerçek, yangınlardan daha büyüktür. Ruhlarımızı mermerleştiren, mermerden hüngür hüngür gözyaşları döktüren bu zehir zıkkım gerçekten kurtulmanın yalnız bir tek yolu vardır:

İdealist bir Don Kişot olarak. Büyük bir uykuya dalarız. Tarihi, keyifli bir uyku. Melekleriz, şeytanlarımızla ideoloji, dava uğruna gönül eğlendiririz. Coşarız, savaşırız, mutlu oluruz.

Oysa gerçek, kanlı bir basur gibi, gözbebeklerimizin ta içinden akar.

Bu hayali savaşın coşkusu etrafımızda milyonlarca Sanço-Pançolar yetiştirir. Aslında sanço-pançolar (kitleler) Don Kişot'un ruhunun tüm deliklerini-deliliklerini bilge bir filozof gibi iyi bilir. Yine de onun kölesi, muhafızı, ayakçısı olmaktan kurtulamaz. Çünkü sanço-pançolar inanmakla-inanmamak arasında sıkışıp kalmıştır. Don Kişot, kararını vermiştir: Komikleşir, şarlatanlaşır, ucubeleşir, hayalileşir, bilimadamları gibi nutuklar çeker, Ulubatlı Hasanlar gibi bayraklar diker. Sanço Panço, tüm bu delilikleri kendi adına üstlenen bir başkası olduğu için, Don Kişot'un yoluna kırmızı halılar döşer. Çünkü Don Kişot göze alan insandır. Masumdur. Çünkü gerçek canavar Sanço Panço'lardır.

Evinde iki çocuğuyla başedemeyen sıradan insan, dünyanın tümüyle savaşı göze almış bu insana nasıl hayran olmasın. Sanço Pançolar tabii ki hayran olacaktır, kaybedecekleri, derin can sıkıntılarından, anlamsız hayatlarından başka ne vardır? Tanrı karşısındaki büyük yalnızlığını kucaklayan Don Kişot'un ardından hep birlikte, kafilelerle dağ-tepe yürürüz.

Don Kişot hasta yatağına düştüğünde de o zaten bir deli-hasta olduğunu söyleyeceklerdir. Çünkü, içimizde kim Don Kişot'la, sapık canavar arasındaki ayrımı bilebilir?

İşte, içimizde gerçek bir Don Kişot. Ülkemizin son kırk yıllık tarihinde, işçisinden askerine, kırk yıllık yazarı Çetin Altan'dan, dünkü yazarı Nihat Genç'ine kadar herkes dünya, eşya, insan görüşlerini binbir renkli, binbir değişik sıradağlar ardından görmeyi denemişlerdir. Ancak, yalnız biri var ki, kırk yıldır, sözünden-davasından-inancından zerre taviz vermemiştir.

O şimdi iktidar, başbakan.

DÜNYAYI FETHEDECEĞİZ, diyor, nasıl? BİR FATİH GİBİ...

Şehrimize hoşgeldin büyük Don Kişot: İnancın, sabrın, kavgan önünde saygıyla eğiliyorum. Bir çift kuruhayali lafın etrafında beşmilyon canlı insan topladın!

Hep birlikte önünde huşuyla eğiliyor, bağıyoruz:

Hızlı'nın yedi kulaç açılan zülfikâr adlı kılıcını eline al! Ve ülkemizi, batılı şeytanlardan, faizcilerden, Amerikan markalarından, batı taklidi partilerden, repoculardan, satılmış ruhsuz medyacılardan kurtar bizi.

SEN GERÇEK BİR FATİH'sin.

KURTARACAKSIN!

KAYBETMEK Kİ EN ÇOK YAKIŞANIDIR BİZE

Kemal Gökhan Gürses

Halit Çapın BİTPAZARI

Kimbilir, tiyatroların en büyüğü olan ev denilen o yerde, o koltuklar ne ağlantılara, ne güldürülere tanık oldular. Oysa şimdi? Atılmış, bırakılmış, yok pahasına. İnsanoğlunun geçmişini böylesine pazara çıkartması bir anlam-sız işler rabbim.

Dört bir yan, eski zamanlar. Bölük pörçük, salkım saçak, öbek öbek, küme küme eski zamanlar. Dokunsan ağlayacak yalnızlıktan, şu taltaları kırık çocuk bahçesi. Bu saksıda unutulmuş, solması hiç yokçasına akşam sefası, acep hangi devirlerden, hangi pencerelerden, hangi güneşlerden taşınmış buraya? Sokağa baştan kara edilmiş, sürgüleri bir başka yerlere takılı, nesli tükenmiş dolaplar. O dolaplar ki, eski yangınlardan muttasıl kaçmanın yorgunlukları içinde...

Eski zamanların pazara çıkarıldığı orada, ne kadar kaldığını bilmiyorum. Belki bir, belki iki saat. Ama en çok hüzünlendiğim yeri biliyorum: Çok küçük bir yerde sergilediği kendi eşyalarını satan adamı gördü-

ğümde. Adam kendi geçmişini, kendi geçmişinden arta kalanları satıyordu. Gözleri sattıklarınca eski, öyle durup duran yaşı geçkince bir adam. Önüne serdiklerinin arasındaki o saat, kurgusu bitmiş olmalı ki, zamanla olan uğraşısını bırakmış. Kimbilir hangi vakitlerin, bir sıfır üç otuz beşinde durmuş, katıla kalmış. Birisi bir alsa onu. Alan bir kursa onu. Saat bir yetiştirse şimdiki zamanlara. Hey anam hey! Sen o zaman bak Omega imiş, Seiko imiş, Piaget imiş, hepsi vizz. Sen bu saati o zaman izle arkadaşım. Zamanla atbaşı nasıl gidilmiş o zaman gör. Hasretlik bitti ya, sen saati o zaman seyreyle. Bak yüreği nasıl tıngır mıngır. Aah o saati bir alan olsa bu pazar günü. Aah onu lan bir kursa bu pazar günü.

Oboş Remmy Martel şişesi ne? Hani saatin yanına konulmuş olan. Bu gözleri bile eskimış, oturmuş bitik, yok adam, çok ama çok yoksul olmalı. O boş şişeyi bile getirmiş koymuş oraya, alanı bulunur diye düşünür olmalı. Bir zamanlar doluyken, acep kendisi mi içmiş içindeki o canım Fransız konyağını? Küçük yudumların ardından, sevdiceğinin dudaklarını mı meze etmiş kendine? Ya o düzgünce katlanmış, paçaları yivli, siyah lastikotinden olan pantolon? O pantolonun "Bir zamanlar ben de yollar görmüş-tüm" der bir halları var. O tabakları olmayan tek kahve fincanı? Tanrım! O adam oturduğu o yerde, çok çaresiz

olmalı. Tanrım, geçmişini sattığı için ne kadar utaniyor olmalı?

Bu karışıklık, bu karman çormanlık ne? O boynu kopmuş bebek. Gövdesi taa ilerde bir yerde. O bebeğe bir çocuk sarılmıştı vaktiyle. Gecelerce koynuna almıştı bebeğini muhakkak. Ve muhakkak o çocuk, rüyalarını o bebekle paylaşmış, sabahlardan akşamlara değin kimselerin bilmediği dilince konuşmuştu onunla. Aah bebek, boynu kopuk zavallı bebek! Bu karmaşada yalnızlığın anlatılır gibi değil.

Okoltuk takımları ilk getirilip konulduğunda eve! O evin şaşkınlığı! O evin güzele durması. Duvarların, döşemelerin, halıların, seccadelerin evin içinde ne vasa her şeyin ortalıktan el ayak çekilince, bu takımlarla daldıkları sohbetler. Ve onların, yeni olduklarından ötürü kasım kasım halleri. Şımarıklıklarından yanlarına varılamaması. Kaç bebe dayak yedi onların saygınlıklarına halel getirdikleri için. Kaç kedinin peşinden terlik atıldı, o koltukların üzerlerine çıkıp kıvrıldıkları için. Ne sohbetler koyulaştırıldı üzerlerinde kimbilir. Kimbilir, tiyatroların en büyüğü olan ev denilen o yerde, o koltuklar ne ağlantılara, ne güldürülere tanık oldular. Oysa şimdi? Atılmış, bırakılmış, yok pahasına. İnsanoğlunun geçmişini böylesine pazara çıkartması bir anlamsız işler rabbim.

Yırtık pırtık, lekeli mekeli, sökük mökük, bu entarilerin bu bluzların içinde bir zamanlar kızca kadınca kokular olmalıydı. Kokular ki koklanası. Şimdi: Şimdi küf.

Obir köşede eğreti duran radyo, geçmişte susmak bilmemişti oysa. Bütün haberleri ondan dinlemişti bütün mahalleli. Kimleri kimleri alıp sokmamıştı içine. Neler neler dememişti. Şimdiki suskunluğu, çığlık çığlığa.

Ya şu gramafon? Kendi söyleme-se bile birisi gelip alsa o eski şarkılarını dinleyebileceği bir yerlere koysa. Aah bir koysa. Sonra, aah bir çalsa. O, gramafon, o coşkusuyla, inatıyorum ki nice dualları bozar.

Daha neler, neler. Topkapı'nın dışındaki o eski zaman pazarında eski zamanlar pazarlanmakta. Bakın, bakın şu fare kapanına! Fare kapanı dedim de Hadi Oktay Rifat'ın eskilerinden bir fare kapanı sunayım size:

"Şükret fare/ Bu kapana şükret/ Yüzüme bakma öyle acı acı/ Gözünü mü oydum/ Derini mi yзд-дüm/ Hayanı mı burdum/ Şişlemek elimdeydi/ Gazlamak elimde/ Diri diri yakmak elimde/ Diri diri gömmek elimde/ Elini kalbine koy da söyle/ Karını mı astım/ Kızını mı kestim/ Yuvanı mı bozdum/ Yoo fare/ Şunun şurasında minnacık bir kapan bu/ Ne tank/ Ne top/ Ne tayyare..."

KAYBETMEK Kİ EN ÇOK YAKIŞANIDIR BİZE

Kemal Gökhan Gürses

Bark, faaliyetlerini 12 Eylül Ervelli'ne dönmek isteyen, vizyon, yatırım hesabı, sok açılama, İstanbul Kanatlarının Altında yasadansın diyor-sunuz 900900... v.b. tartışmalardan uzak half-dinozorun kesimlerde sür-dürdü. Coplandı, gözaltına alındı ve kendisinden haber alınmadı...

Baba olarak faaliyetlerini sürdüren Tayyarak Bey, anne rolündeki Sahure Hanım'ın sık sık şu ve benzeri sözleriyle taciz ediliyordu

ETME EYLEME BEY! GİT ŞU OĞLANI BUL! ORGAN MAFYASINA, GLADYOYA...

... YA DA COP ORATORYOSUN SON DÜZLÜĞÜNE DENEK OLARAK KATILMIŞ OLABİLİR! UNUTMA Kİ, O SENİN YORGUN SPERMLERİN İÇİNDE O GECE...

...DÜZENLEDİĞİMİZ ŞAMPİYONANIN BİRİNCİSİ OLMUŞTU! NE YER, NE İÇER, SÖYLEMLERİ VE TALEPLERİ NELERDİR?

BİRAZDAN FENER TRABZON MAÇI VAR! KİM TAKAR YALOVA'NIN İL OLMA SORUNSALINI...

... dedi Sahure Hanım, "i" yerine bilhassa "f" kullanarak! Sonunda düştü yollara... Nedense, İstiklal Caddesi'nde, elinde oğlusunun resmi, dolastı, durdu! Durdu, zira durduruldu. Cumtesi annelerinin eylem yapamama günüydü o gün.

NE O LAN? O ELİNDEKİYLE SENİN ARANDA NE GİBİ Bİ İLİŞKİ VAR?

Akşamı. Yine o ostruk yazın nemli bir akşamı. Ortaköy yakınlarında hercai fişekler fiş fiş uçuyor, toplumun bir kesimi kutuktan çıkmış gibi eğleşip, elleşirken, bir diğer kesimi ise kesim tarihini bekliyordu. Düzenin dengesi ve istikrarız gelişiminin göstergelimsel şeylerinden yalnızca bir adedi idi bu ...

Neyse Hoca, bizim Tayyarak Bey, maçı seyretmiş, sonunda yine dünya nimetlerinden faydalanacak hale gelmiş, amma ve lakin karısı olacak şahıs adresinde bulunamamıştı:

OKOŞKA... ALI ŞEN BAŞKAN FENERBAHÇE ŞAMPİYON! İ-Hİ!

Neden sonra Sahure Hanım'a sık sık "Şu senin oğlun olacak" diye sıfatlandırdığı şahsı aramak maksadıyla evden çıktığını ve henüz dönmemiş olduğunu hatırladı.

.. diye bağırma ve yer yer göz yaşlarını tutamamaya başladı. Kutsal kavramları gelmişti ve bunları yankılayacak bir ikinci şahıs sorunu yaşamaktaydı.

DEVAMI HAFTAYA!

HALİL TURHANLI

"Ömrünün yirmibeş yılını cehennemde geçirdi"

Yeri geldiğinde kadınlara karşı cömert olmayı bilir; onların sırtından kazandığı paranın hiç değilse bir kısmını onlar için harcamaktan çekinmez.

1969 yılında yayımlanan bir romanın arka kapağında yazar bu sözle tanıtılıyor. Sözü edilen cehennem hapishaneydi; orada geçen yirmibeş yıl ise kadın ve uyuşturucu satmanın cezası... Cehennemde bir gün, bir mevsim, bir half-taym değil, tam yirmibeş yıl yaşamış ve bütün yaşadıklarını Pezevenk (Pimp) başlıklı bir özyaşamsal romanda dile getirmiş olan yazarın adı Iceberg Slim (Aysberg Slim) idi.

Iceberg Slim için Pezevenk'i yazmak bir tür hayat vizesi, bir arınma süreci olmuş; fakat sonunda hiç pişmanlık duyulmayan, tövbe edilmeyen, geçmiş'n olduğu gibi kabullenildiği gibi bir arınma... Nitekim, romanı bestseller olduğunda kendisiyle yapılan bir söyleşide, "Benim ıslah olmuş değil, emekliye ayrılır. İş bir pezevenk olduğumu yazın." demişti.

Irvine Welsh, "Slim uzlaşmaksızın, olduğu gibi anılır." diyor. 1969 yılında New York Times'in, Pezevenk'in ilanını yayınlamayı reddetmiş olması da Slim'in yaşadıklarını gözünü hiç sakınmadan anlattığını kanıtıyor. Bugün politik doğruluğun perspektifinden okunduğunda, Pezevenk kadın düşmanlığı

katalogu olarak mahkûm edilebilir. Ancak unutmamak gerekiyor, Iceberg Slim dünyanın en pis ve en belalı sokaklarının otantik sesi. Fahişelerin, pezevenklerin, eroinmanların, uyuşturucu satıcılarının, üçkağıtçıların, kumarbazların, müşterek bahisçilerin dünyasından kopup gelen bir ses. Bu aşırı ölçüde kirli gerçekçilik (ultra dirty realism) aslında, ucuz romanlar içinde hardcore pulp denilen bir alt-tür oluşturuyor. Iceberg Slim, getto dilinin bütün sözcüklerini kullandığı için, yayıncısının ısrarı üzerine kitabın sonuna bir de lügatçe (glosary) eklemişti. Pezevenk'in 1969 yılındaki ilk basımının arka sayfalarına gözetan okur böylelikle sokak dilinin ne denli dinamik olduğunu, zamanla nasıl hızlı bir değişime uğradığını görebiliyor. Örneğin, şimdilerde rap jargonunda hem yapmacıksız sokak tavrılarını, hem de cinsel çekiciliği ifade etmede kullanılan "mack" sözcüğü bundan otuz yıl önce pezevenk anlamına da geliyormuş.

Pezevenk, siyah kültürde bir tür halk (folk) kahramanı sayılmalıdır. Sly Stone (nâm-ı diğer Sylvester Stewart) gösterişli parlak giysileri, bol paçalı pantolonları, süslü yelekleri, kokain etkisindeki dik ve küstah bakışlarıyla, pezevenği (hustler'i) sahne personası olarak benimsemişti. Curtis Mayfield bile, siyah bilinç aşılayan kompozisyonlarında pezevenğin gönlünü okşamadan geçmedi. Baş müziği de, bir geçim yolu olarak pezevenkliği onaylamamakla beraber, pezevenğin siyah toplumda itibarlı bir konuma sahip olduğunu kabul ediyor. Pezevenk prestij sahibidir; çünkü onun pahalı bir arabası, herkesten çok altın kolyeleri ve yüzükleri vardır. Herkesin olabildiğince renkli giyinmeyi düşlediği, ama çoğunluğun pejmürde vekılsız olduğu bir mahallede o aşırı ölçüde süslü, rengarenk giysileriyle hemen dikkati çeker. Bütün servetini kadınları ikna ederek kazanmıştır. (Bu ikna, tatlı sözler etkisiz kaldığında zor kullanmayı da içerir). Yeri geldiğinde kadınlara karşı cömert olmayı bilir; onların sırtından kazandığı paranın hiç değilse bir kısmını onlar için harcamaktan çekin-

mez. Dolayısıyla kadınlar, onları "uptown"a yolu düşen beyaz müşterilere pazarlasa da, bu adama bağlanmadan edemezler.

Belleğim beni yanıltmıyorsa, Polanski'nin Çin Mahallesi'nde John Huston'ın canlandırdığı düzenbaz zengin, "Pezevenkler aşlandıklarında saygınlık kazanırlar" gibisinden bir şey söylüyordu. Iceberg Slim de yaş haddinden dolayı pezevenklikten emekliye ayrıldıktan sonra saygınlık kazandı. Kolejlere konferanslar vardı. Tek kitaplı bir yazar olarak kalmadı. 1994 yılında ölümüne değin hepsi de özyaşamsal beş roman daha yazdı. Bir de Reflections (Yansımalar) başlıklı bir ölbüm yaptı. Bu albüm geçtiğimiz aylarda Bill Laswell'in girişimiyle yeniden yayımlandı.

Kolayca tahmin edileceği gibi, Iceberg Slim (Aysberg Slim) onun takma adıydı. (Asıl adıysa Robert Beck). Aysberg, elbette ki gelişigüzel seçilmiş bir ad değildi.* Serin ('cool') olmayı ifade ediyordu. Siyah kültürde serin olmak, sahici ve katıksız olmak, numara yapmamak, palavra sıkıkmamak demektir. Bu bağlamda serinlik bir tavır, bir duruş, ama aynı zamanda, çok acımasız bir ortamda ve ölümüne bir kavgada hayatta kalabilme stratejisi. Yirmibeş yıllık bir cehennem yaşamının yakıcılığından kurtulabilmek için kuşkusuz serin ve hatta bir aysberg kadar soğuk olmak gerekiyor.

(*) Derridaen bir söz oyunuyla bu takma adı Iceberg Slim'e olarak da yazabiliriz. Slime sözcüğünün halçık, yapışkan, rezil, sefil, alçak, dalkavuk anlamlarına geldiğini okura anımsatmak isterim.

NOT: Yazarımız, Murathan Mungan yeni evine taşınırken balyaların altında kalan "kedi kartpostalları"na ulaşamadığından bu haftaki yazısını yayınlamıyoruz.. Güle güle otur sevgili Murathan..

METİN ÜSTÜNDAĞ

şair hatları vapuru - 5

METİN ALTIOK

"diğer 36 ahker'e de"

bir şair merdivene tünemiş
bir elinde azı yanmış sigara
diğerinde temizlik fırçası

devlet *godot*'yu mu
bekliyor

acı'nın müebbet nöbetçi eczanesi
hint fakiri yatağı mı döşeği

ve ömrü azıcık yumuşasın diye mi
ciğerini her müddet alkolde
bekletti

bitlis'te beş minare bingöl'de altıok
beri gel cumhuriyet beri gel

cemal süreya'nın şiir ikiz kardeşi
kipat isimleri sakalları birdirbir
anneler üvey

-ve ömrümü basarımki ölüme-

beraber giderlerdi sivas'a
süreya ölmeseydi evvela

bir şair merdivene tünemiş
bir halk'a bir zaman'a
bir yazgı'ya

avaz beyaz bir sancıda
tıklım tıklım susarak

o uykusuz türkçesiyle
sonsuzu deler gibi
bakıyor

ikitemmuzbindokuzyüzdoksanüç

benzin dökem kibrit çakanı
kalem tutan ellere
kâtip arzuhâl'im yaz halk'a böyle

ikitemmuzbindokuzyüzdoksanüç

turnam bir cinneti şölen addeder
inemez aşşağı döner ha döner

O ŞİMDİ AHKER

temmuz 1993

(ahker : sevgili altıok'un sözlüklerden bulup çıkarıp hayata
yarettiği bir sözcük!.. sönmemiş, kül-köz anlamını içeriyor!
sönmedi!.. sön-me-m-li!..)

Geçmiş Zaman Olur ki

EFLATUN NURİ

Yıl: 1948. İttihad ve Terakki
Merkez-i Umumiyesi'ndey-
dik. Köprülüzâde, Necmed-
din Sadık, Yahya Kemal ve daha bir-
kaç genç oradaydılar. Biz Ziya Gö-
kalp Bey'in vürudunda muntazırdık;
zira Ziya Bey, Fırka müzakeresinden
edebiyat ve ilim mubahesesine âde-
ta can atarcasına gelirdi... Bekliyor-
duk. O, gelmedi.

İçeriye Küçük Telât Bey girdi. Gir-
di, ama ben bir başkası zannettim.
Yüzü o kadar değişti... Benim
dünyadan haberim yoktu... öyle
meşguldüm ki, -Sonu felaketle bite-
ceğine katien emin olduğum har-
bi- artık düşünemez olmuştum. Ku-
laklarımı dört açıp dinledim. Yahya
Kemal'in bu "Neler oluyor Telât
Bey?" değişinde, bir serzeniş, bir hi-
tap seziliyordu. Hem bir cihet daha
vardı: Yahya Kemal'in bu tarzda
"Neler yaptınız, gördünüz mü, şimdi
bu işin içinden nasıl sıyrılacaksınız?"
der gibi hitap edebilmesi, bu cüreti
bulabilmesi için, hükümet partisinin
yerinden sarsılmış olması da iktiza
ederdi. Cevaptan evvel, sualde bu
mânayı derhal okudum ve felaketin
koptuğuna, cevabı dinlemeden kani
oldum. Telât Bey:

- Kahpe Bulgarlar cepheyi bırakıp
kaçtılar! dedi.

"Eh, olur a, bir mâglûbiyet hem
de bizim ordumuza ait değil..."

Ben evvela böyle düşündüm. Fa-
kat o şözüne şöyle devam etti:

- Almanlar'la hatt-ı iltisakımız ke-
sildi.

Hepimiz buz gibi donduk. Sırtım-
da bir ürperme oldu.

- Sulh yapmaktan başka çare kal-
madı!

"Ha, demek Harb-i Umumi'nin so-
nu gelmişti. Çözülüyorduk... Avru-
palılar'ın, tarihi İstanbul'a Fatih'ten
intikam almaktan mütevellî bir zevk
ve iftiharla coşkun, başta mızıka,
muzafferane girişi..."

İttihakçı maarif nazın Şükrü Bey:*

- Eflâtun Bey!.. Eflâtun Bey!.. Re-
fik Halid Bey geldiler, odasındalar,
sizi bekliyorlar, dedi...

Oturduğum yerden kalkarken **Ay-
dede** dergisini kapattım, ikiye katla-
dım, koltuğumun altına aldım Refik
Halid Karay'ın odasına girdim.

- Buyrun, dedi.

- Bu sayı **Aydede**'de bir karikatü-
rüm çıkmıştı da, bugün gelmemi
söylemiştiniz.

- Haa... Evet, bir tane değil mi?

Aç dergiyi göster bakalım, hangisi
senin?

Dergiyi açtım, karikatürümü gös-
terdim, o kalın bir defter açtı, içinde
bir sürü kâğıt vardı:

- Adın yok, yazı da yok, dedi.

- "Yazısız" karikatür efendim... İşte
şurada, suyun içinde imzam, de-
dim.

Eğildi, baktı... Baktı... Karikatür al-
tındaki "yazısız" sözcüğünün yanın-
da bir yazı daha vardı, onu işaret etti:

- Bak ne yazıyor "Fransız karika-
türü" yazıyor, değil mi?! Bir de ben
yaptım diyorsun!..

- Efendim, bakın imza burada "Ef-
lâtun Nuri" yazıyor. Yanlışlıkla Fran-
sız karikatürü yazılmış.

Tekrar eğildi baktı, baktı. Sonra, o
kalın defterin içindeki bütün kâğıtlar-
ı tekrar gözden geçirdi.

- Yok... Ücret ödeneceklerin için-
de adın-madin yok. Demek Fransız
karikatürü diye sana para makbuzu
yazmamışlar. Hiçbir şey yapamam
artık. Çok geç, tahsil-i kâbil değil,
dedi. Elini uzattı, tokalaştık:

- Hadi, görevim seni, haftaya bir
tek karikatüre gelme, beş-altı tane
olsun, daha çok para alırsın, dedi...

Kapıdan çıkarken, Ertuğrul Şev-
ket Bey'le karşılaştım; kolumu tuttu,
çektii, "Meserret" kahvesinin yanın-
daki sokağa girdik. İçkiliydi yüzü,
her zamankinden daha kırmızıydı.

- Kaç para aldın?

- Hiç vermedim!

- Numara yapma! Bugün para
günü, almışsındır, ver oradan bana
yüzelli kuruş, yarın Faruk Gürün-
ca'dan çok para alıcım, sana hem
vereceğin parayı hem de sonra
ödemek üzere para da veririm.

- Vallahi Şevket abi, vermedi...

- Nasıl olur ya... Karikatürün yok
muydu bu sayı?

- Vardı ama... karikatürümün altı-
na Fransız karikatürü diye yanlışlıkla
yazıldığı için para vermedim!

- Yapma ya!.. Vay adli!.. Oğlum
Refik Halit Bey'den para kolay çık-
maz, hep böyle çamura yatar.

Sabahleyin elinden üç-beş lira
zor kopardım, o da uçtu gitti; para-
sının ne beti, ne de bereketi var. Yü-
rüdü, hafif yalpa yapıyordu... Karşı-
mızdaki Meserret kahvesine girdi.

Elimi cebime attım... Paralarımı
saydım, dönüş param vardı, hatta
bir de simit alabilirdim. Sirkeci'ye
doğru yürüdüm. Bir simit aldım...
"Meşhur Sirkeci İşkembecisi"ni geç-
tim, "Konya Lezzet Lokantası"nın ka-
pısından Semih Balcıoğlu ile Halûk
Doğan Bey çıkarken karşılaştık. El-
lerinde birer kürdan dişlerini karıştı-
rıyorlardı. Halûk Doğan Bey "Konya-
lı"nın oğluydu. Ben yarım simiti ar-
kama sakladım. Semih Balcıoğlu:

- Yahu Eflâtun, biraz evvel Halûk-
la senin kulaklarını çınlattık, nere-
den böyle?.. Yine ortalarda yoksun!

- Aydede dergisine uğradım, bu-
gün para vereceklerdi, vermediler...

- Neden?..

- Karikatürün altına Fransız kari-
katürü yazmışlar. Refik Halit Bey,
ben bir şey yapamam, dedi.

- Yahu Eflâtun, ne zaman seninle
karşılaştık, hep paradan bah-
sediyorsun. Para... para... para...
Valla Napolyon gibi adamsın!

- Sen benim parayı sevmediğimi
bilmiyor musun?

- Evet, ama hep para peşindesin!

- Haklısın... Ama görüyorsun,
para bana gelmiyor! Çünkü sev-
miyorum onu, o da sevene gidiyor,
para bana gelse harcarım onu!..

Vapura bindim, elimdeki yarım
simiti koparıp ufak, ufak martılara
attım. Deniz simsiyahtı, gökyüzü gri
ve koyukahverengi vapur dumanları
içindeydi. Yalnız martılar bem-
beyazdı, ama onlar da açtı.

"Refik Halit Karay'ın istediği kadar
karikatür yapıp götürsem, para
alabilirsem bir tanesi yüzyirmibeş
kuruştan altı tanesine ne alırım?"
diye düşündüm...

(*) *Minel Mihrab: Refik Halid Karay'ın
sürgünde yazdığı eserlerden biri. 1948 yılın-
da Aydede dergisinde tefrika edilmiştir.*

SAYI: 9 5 TEMMUZ 1996 CUMA

SAHİBİ: ŞİNERA YAYINCILIK adına Mehmet ÇAĞÇAĞ • **Yayın Yönetmeni:** Metin ÜSTÜNDAĞ •
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kutlu ESENDEMİR • **Öküz'e saman ve su verenler:** Altay MARTI, Aslan
ÖZDEMİR, Atila ATALAY, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN,
Cezmi ERSÖZ, Çiğdem ANAT, Derya SAYIN, Devrim SEVİWAY, Eflâton NURİ, Ender ÖZKAHRAMAN, Ferhan
ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MÜJDE, Güneri İÇOĞLU, Gürkan TÜRECİ, Halil TURHANLI, Hacer YILDIRIM, Hay-
dar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Lütfü OFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mesut CEYLAN, Mesut

A B O N E L İ K K O Ş U L L A R I

AMERİKA - (UÇAK) 1 yıllık Abone bedeli - 100 \$ - 6 aylık Abone bedeli - 50 \$ • UZAKDOĞU - (UÇAK) 1
yıllık Abone bedeli - 125 \$ • 6 aylık Abone bedeli - 650 \$ • AVRUPA (POSTA) 1 yıllık Abone
bedeli - 100 DM - 6 aylık Abone bedeli - 50 DM • AVRUPA (UÇAK) 1 yıllık Abone bedeli - 110

KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan MÜNGAN, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan KOÇAK,
Orhan PAMUK, Ömer LAÇİNER, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN, Tan CEMAL, Tuğrul ERYILMAZ, Tuncay AKGÜN,
Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Umit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yavuz TARAN, Yasin ADIYEKE, Yıldırım
TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN **Sayfa Sekreteri:** Aydın ŞAHİN, Ali Ekber USLU, Fikret ÖZDEMİR
Bağışçılar Tasarımı: Murat YÜCEŞAN - Vesile ÖZDEM - Cebirall OKÇU **Montaj:** Kadri Çavuşoğlu **Satış:** Cüneyt
ADYİN **İletişim:** Orhan AÇAR **Halıda İşçileri:** Suzan ÇARK **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN **Bina Görevlisi:** Yasin
ADIYEKE **Tel:** 251 42 44 - 251 57 54, **Fax:** 251 52 67, **Baska:** Basmat Dağırmı: Bir-Yay, **Adres:** İstiklal Cad.
İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu/ İSTANBUL

DM - 6 aylık Abone bedeli - 55 DM • YURT İÇİ (POSTA) 1 yıllık Abone bedeli - 3.500.000 TL 6
aylık Abone bedeli - 1.750.000 TL • BANKA HESAP NUMARALARI: Mark hesabı: 3002462 - 0 •
Dolar hesabı: 3002461 - 2 • TL hesabı: 1100384 - 7 • (Hesap numaralarının hepsi
Yapı Kredi Bankası, Parnakapı Şubesine aittir)

1922

Saltanat kaldırıldı. **29 Ekim**

1923 – Cumhu-

riyet'in ilanı **3 Mart 1924** – Halifelik kaldırıldı. Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edildi. Mecelle kaldırıldı. Şer'iye mahkemeleri kaldırıldı. **20 Nisan 1924** – İlk Anayasa'da 'Devletin dini İslâmdır' ibaresi bulunuyordu. **30 Kasım 1925** – Türbe ve tekkeler kapatılarak, şeyh gibi ünvanlar yasaklandı. **17 Şubat 1926** – Medeni Hukuk kabul edildi. **1927** – Din görevlileri memur konumundan çıkarılarak, devletin maaş veremeyeceği bildirildi. (Şûra-yı Devlet Kararları)

10 Nisan 1928 – Anayasa'dan 'Devletin dini İslâmdır' ibaresi çıkarıldı. **1932-1935** – Kadın haklarına ilişkin düzenlemeler getirildi. Medreseler kapatıldı. **1932** – İmam Hatip okulları kapatıldı. **19 Şubat 1932** – İlk Halkevi açıldı. **1931** – Okulların ders programlarından din dersleri çıkarıldı. **29 Ocak 1932** – İlk kez Türkçe ezan okundu. **24 Ekim 1934** – Ayasofya, Bakanlar Kurulu kararı ile müzeye çevrildi. **3 Aralık 1934** – Din adamlarının cüppe ve dinsel kıyafetlerini sadece ibadet yerlerinde giymeleri hükmü getirildi. **1935** – Okullarda din dersleri kaldırıldı. **5 Şubat 1937** – Laiklik ilkesi Anayasa'ya girdi. **15 Ocak 1949** – Ankara'da ve İstanbul'da ilk '10 aylık' İmam Hatip okulu açıldı. **15 Şubat 1949** – İlkokullarda isteğe bağlı din dersi okutulması yürürlüğe girdi. **4 Haziran 1949** – TBMM Genel Kurulu, bir İlahiyat Fakültesi açılması kararını verdi. **1950** – Ramazan ayında Ezanın Arapça okunmasına başlandı. **1951** – Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İmam Hatip okulu açıldı. **27 Şubat 1951** – Ticaniler tarikatı üyeleri Kırşehir'de Cumhuriyet tarihinin ilk Atatürk büstünü parçalama olayını gerçekleştirdi. **1958** – Hükümet ortaokul ve liselerde isteğe bağlı din dersi konmasına karar çıkardı. **20 Eylül 1965** – Nurculuk, TCK'nın 163. kapsamına girdi. **12 Ekim 1969** – TCK'nın 163 maddesini değiştireceğimiz sloganıyla seçimlerde Konya'dan aday olan Erbakan bağımsız milletvekili seçildi. **5 Mayıs 1972** – Aile kütüğüne kişinin mensup olduğu dinin de yazılması şartı getirildi. **11 ekim 1972** – Milli Selamet Partisi kuruldu. **23 Ocak 1976** – Akıncılar Derneği kuruldu. **29 Mayıs 1977** – İstanbul'un fethinin yıldönümü nedeniyle Ayasofya Müzesi önünde toplanan kalabalık şeriat isteyen sloganlar attı. **23 Ara-**

Ö K Ü Z

lık 1978 – Kahramanmaraş katliamında 105 kişi öldü, 176 kişi yaralandı. **4 Temmuz 1980** – Çorum'da camiden çıkan bir grup evlere, dükkanlara saldırdı. 26 kişi öldü, 600 aile göç etmek zorunda kaldı. **6 Eylül 1980** – MSP'nin Konya Mitingi sırasında olaylar çıktı. Bir grup, içki satan dükkanları taşıdı, turistleri dövdü. **15 Ocak 1981** – Orgeneral Kenan Evren, Konya'da "Dinsiz bir millet düşünülemez. Dinimize sınıksız sarılmamız" dedi. **28 Nisan 1981** – Bakanlar Kurulu, Türk imamlarına Suudi Arabistan'ın Rabita-ül Alem-ül İslam örgütünün aylık bağlanmasıyla il-

rekçesiyle bir grup tarafından öldürüldü. **5 Ocak 1990** – Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek, Ayasofya'nın cami olması için TBMM'ye yasa önerisi sundu. **1988** – 1923 yılında 29 İmam Hatip okulu olmasına karşın, 1988 yılına gelindiğinde bu sayı 383'e ulaştı. **26 Aralık 1988** – Türban serbest bırakıldı. **8 Mart 1989** – Anayasa Mahkemesi türbanı serbest bırakan yasa tasarısını iptal etti. **31 Ocak 1990** – Prof. Muammer Aksoy öldürüldü. **7 Mart 1990** – Hürriyet gazetesi yazarı Çetin Emeç öldürüldü. **4 Eylül 1990** – Gazeteci ve eski müftü Turan Dursun öldürüldü. **6 Ekim 1990** – Prof. Bahriye Üçok öldürüldü. **12 Nisan 1991** – TCK'nın 163. maddesi yürürlükten kaldırıldı. **4 Eylül 1991** – RP'nin İslam Devleti kurmayı hedefleyen ve 'Adil Düzen' başlıklı broşürü ilk kez dağıtıldı. **24 Ocak 1993** – Cumhuriyet gazetesi yazarı Uğur mumcu öldürüldü. **25 Şubat 1993** – Erbakan "Laiklik Anayasa'dan çıkarılsın" dedi. **2 Temmuz 1993** – Sivas Katliamı'nda 37 aydın yakıldı. **23 Mart 1994** – Erbakan ve ailesinin Almanya'da Milli Görüş Teşkilatı'yla ticari ilişkisinin olduğu açıklandı. **4 Aralık 1994** – TBMM Adalet Komisyonu Başkanı Öğütcan, Terörle Mücadele Yasası'nın hazırlanmasında şeriatı yenik düşüldüğünü söyledi. **15 Aralık 1995** – Erbakan, "İktidara geldiğimizde Cumhuriyet'in tüm kadrolarını tasfiye edeceğiz" dedi. **17 Aralık 1995** – Çiller, bir yıl içerisinde 130 İmam Hatip lisesi açarak rekor kırdı. **29 Ocak 1996** – Bosna' için 175 milyon lira toplayan ve RP'nin kasası olarak bilinen Süleyman Mercümeç olayı patladı. **27 Haziran** Erbakan, başbakan...

2 Temmuz- Sivas Madımak Oteli önü

gili yasayı onayladı. **23 Temmuz 1981** – Evren, Erzurum'da, "Artık, yeni aldığımız bir kararla ilk ve ortaokullarda, liselerde mecburi din dersi okutulacaktır" dedi. **14 Nisan 1982** – İslam Kültür Merkezi'nin açılması için Türkiye ile İslam Konferansı örgütü arasında bir anlaşma imzalandı. **24 Nisan 1982** – Kenan Evren İslam Bankası'nın açılışını yaptı. **25 Kasım 1984** – Eski diyanet işleri başkan yardımcısı ve emekli Adana müftüsü Cemalettin Kaplan, İslam Cemiyet ve Cemaatler Birliği'ni kurdu. **1984** – İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce Hizbullah örgütü açığa çıkarıldı. **20 Haziran 1986** – Cumhurbaşkanı Evren başkanlığında yapılan toplantıda, Türk İslam Sentezi'ni esas alan 34 sayfalık bir raporun benimsenmesine karar verildi. **27 Aralık 1986** – YÖK türban takılmasını yasakladı. **3 Mayıs 1987** – Van'da Şirin Tekin(17) adlı bir öğrenci oruç tutmadığı ge-

toplayan ve RP'nin kasası olarak bilinen Süleyman Mercümeç olayı patladı. **27 Haziran** Erbakan, başbakan...

1996

